

Երեքշաբթի

20 հոկտեմբերի 2026թ.

№ 15 (665)

ՀԻՍՏԱՆԴԻԻ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

«ՍՅՈՒՆԻՅԱՑ ԱՇԽԱՐՀ» ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ՏՊԱԳՐՎՈՒՄ Ե 2003թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-ԻՑ:

ԳԻՆԸ՝ 100 ԴՐԱՄ

3301, Սյունիքի մարզ, ք. Կապան, Հաճույան 20/32:

(+374 91) 45 90 47

(+374 77) 45 90 47

syuniacyerkir@mail.ru

I SSN 1829-3468

2 6 0 1 5 >

9 771829 346006

Սյունյաց Երկիր

www.syuniacyerkir.am

Սյունիքը հպարտանում է հերոսությամբ աչքի ընկած իր դուստր Անի Ավետիսյանով, ով տեր կանգնեց ոչ միայն ընտանիքին, այլև հայոց արժանապատվությանը

Ինչո՞ւ է Սյունիքը հայտնվել բազմաբևեռ աշխարհաբաղաբական խաղի կենտրոնում

Մերձավոր Արևելքում ԱՄՆ ռազմական բազաների կրճատումը՝ Պարսից ծոցից մինչև Կովկաս փոխում է ուժերի հավասարակշռությունը: Ամերիկյան գերիշխանությանն աստիճանաբար փոխարինելու և գալիս Իրանի, Ռուսաստանի և Թուրքիայի մրցակցությունը: Իսկ Իսրայելը դառնում է կարևոր դերակատար:

Եթե այս միտումը պահպանվի, առաջիկա տասնամյակի ընթացքում Իրանը կկարողանա ընդլայնել իր ազդեցությունը Իրաքի տարածքով դեպի Կովկաս, Թուրքիան կփորձի ընդլայնվել Ադրբեջանի և Կենտրոնական Ասիայի ուղղությամբ, իսկ Ռուսաստանը բնականաբար ձգտելու է պահպանել իր անվտանգության հարավային գոտին:

Թուրքիայի և Ադրբեջանի համար Սյունիքի 45 կիլոմետրանոց հատվածը «Միջին միջանցքի» բացակայող օղակն է: Դրա նկատմամբ անուղղակի վերահսկողությունը նրանց ուղիղ ճանապարհ կբացի Ստամբուլից դեպի թյուրքական Կենտրոնական Ասիա:

Իրանի համար Հայաստանի հետ

սահմանը կորցնելը ռազմավարական սպառնալիք է: Հայաստանի տարածքով անցնող երթուղու կորուստը կսահմանափակի Իրանի ուղիղ հասանելիությունը դեպի Սև ծով և Եվրոպա՝ մեծացնելով մրցակիցների կողմից վերահսկվող երթուղիներից նրա կախվածությունը: Իրանը ձգտում է դառնալ հյուսիսից դեպի Հնդկաստան տանող երթուղու առանցքային օղակը: Իսկ «Միջին միջանցքը» շրջանցում է Իրանը՝ նվազեցնելով նրա տարանցիկ նշանակությունն ու ազդեցությունը:

Բացի այդ, իր հյուսիսային սահմանի երկայնքով «պանթյուրքական միջանցքի» ստեղծումը Թեհրանի համար երկարաժամկետ վտանգ է՝ կապված Իրանի ադրբեջանցիների շրջանում ազգայնական տրամադրությունների հնարավոր ակտիվացման հետ:

Հետևաբար Թեհրանը Սյունիքը դիտարկում է որպես ռազմավարական սահմանագիծ՝ պահանջելով պահպանել ՀՀ տարածքային ամբողջականությունը և թույլ չտալ ամերիկյան ռազմական ներկայության հաստատումը: Նրա համար անընդունելի է, որ TRIPP Նախագի-

Շարունակությունը՝ էջ 11

Խմբագրական

Սյունիքում անվտանգային և պետական կառավարման նոր համակարգերի ներդրումը վաղուց հասունացած հարց է

Քանի որ Է՝ Հայաստանում եւ հատկապես Սյունիքում քննարկումների, առօրյա գրույցների հիմնական թեման Հաքիի արյունոտ իրադարձությունն է...

Մարդիկ լրջորեն մտախոհված են, որոշ տեղերում ու որոշ դեպքերում նույնիսկ խուճապի նշաններ են նկատվում...

Իրավիճակը բազում հարցերի տեղիք է տվել:

Այսպես՝ ի՞նչ համակարգ է գործում Սյունիքի անվտանգության ապահովման ոլորտում, եւ արդյո՞ք նման հուսալի ու երաշխավորված համակարգ է ներդրված:

Ինչպե՞ս է ստացվել, որ ադրբեջանցի ահաբեկչի՝ Բնուկիս Ներիսուժեյուց եւ Քաջարանի մերձակայքում կատարած մարդասպանությունից հետո մենք եզրակացության չենք եկել կամ դասեր չենք քաղել:

Եթե ահաբեկիչը կամ «ազնիվ մոլորյալը» մեր տարածք է մտել Փոքր կամ Մեծ Իշխանասարի տարածքով, ապա... Այդ տարածքներին քաջածանոթ յուրաքանչյուր ոք գիտի՝ տեղանքին անծանոթ մարդը (այն է՝ միայնակ) չէր կարող անարահետ այդ սարավանդերով, ձորերի մեջ մխրճված ձորերով հաղթահարել ճանապարհը, շրջանցել ավելի մոտ գտնվող զյուղերը եւ բարեհաջող հասնել Հաքի:

Ռ՝վ է այն գործամասի հրամանատարը, ում վստահված էր պետական սահմանի այդ հատվածի պաշտպանությունը:

Իսկապե՞ս մեր զորքերին (ըստ մամուլում տարածված տեղեկությունների) տրված է հրաման՝ չկրակել, եթե անգամ թուրքը հատում է Հայաստանի պետական սահմանը:

Վերջին երկու հարցը հույժ կարեւոր է մեկ այլ տեսակետից եւս. մենք այդպես էլ չիմացանք՝ Ռ՝վ էր այն հրամանատարը, որի անճարակության կամ թողութվության պատճառով 2021 թ. մայիսին Սեւ լճի արեւելյան հատվածը եւ Գլուխ Ձագենձորը՝ Գորիսի իշխող բարձունքը նվաճվելուց՝ հանձնվելուց հետո պատասխանատվության չենթարկվեց:

Ռ՝վ էր այն հրամանատարը, ում անճարակության կամ թողութվության հետեւանքով 2022-ի սեպտեմբերին նվաճվեցին-հանձնվեցին Մեծ Իշխանասարի բարձունքները, Որոտանի ակունքներում գտնվող հայրենական մեր տարածքները:

Մենք չգիտենք՝ ժամանակին պաշտպանության Նախարար Վաղարշակն ինչո՞ւ պատասխանատվության չենթարկվեց՝ 2020-ի դեկտեմբերի 18-ին Սյունիքի արեւելյան մարտական դիրքերը, Գորիս-Կապան եւ Կապան-Ճակատեն ռազմավարական ճանապարհները թուրքին հանձնելու համար:

Մենք չգիտենք՝ Ռ՝վ էր այն հրամանատարը, ում անճարակության կամ թողութվության պատճառով 2022-ի սեպտեմբերին երեք կողմից շրջափակման մեջ հայտնվեց ռազմավարական բացառիկ նշանակություն ունեցող Ներքին Հանդը:

Մենք առայժմ չենք ստացել վերջին ամիսներին մամուլում տարածված ասեկոսեի վերաբերյալ սպառիչ ու համոզիչ պարզաբանում իսկապե՞ս Սյունիքի հյուսիսային կամ հյուսիս-արեւմտյան ուղղությամբ թուրքն առաջխաղացում է ունեցել եւ նոր մարտական դիրքեր հիմնել:

Մենք չգիտենք՝ ի՞նչ հանգամանքներում է երկու տարի առաջ թուրքը գավթել Տեղ գյուղից արեւելք ընկած մոտ 100 հա-ի հասնող դաշտամասը, Ռ՝վ էր սահմանի այդ հատվածի պատասխանատուն:

Մեզ սպառիչ պատասխան չտվեցին օրեր առաջ Հազարիի կամրջով՝ դեպի Կորնիձոր թուրքերի «խաղաղ» առաջխաղացման փորձի վերաբերյալ:

Շարունակությունը՝ էջ 11

ԱՌՈՒՇ ԱՌՈՒՇԱՆՅԱՆ. «Նախընտրական քարոզարշավը Գորիս համայնքում ընթանում է բնականոն հունով, առողջ մրցակցային մթնոլորտ է»

Հոկտեմբերի 25-ին Գորիս խոշորագույն համայնքում տեղի կունենան ՏԻՄ ընտրություններ:

Ընտրություններին մասնակցող «Համերաշխություն» դաշինքի նախընտրական ցուցակը գլխավորում է Գորիս համայնքի ինը տարի գլխավորած Առուշանյանը:

Ներկայիս ՏԻՄ ընտրությունների առանձնահատկությունն այն է, որ երբեմնի Գորիս, Տաթև և Տեղ համայնքները միավորվում են մեկ՝ Գորիս համայնքի մեջ:

Նախընտրական իրավիճակի մասին է գրույցն Առուշանյանի հետ, որը տեղի ունեցավ հոկտեմբերի 15-ին:

– **Պարոն Առուշանյան, նախընտրական քարոզարշավն ակտիվ շրջափուլի մեջ է մտել, ուստի կուզենայինք որոշակի ամփոփումներ կատարել: Կցանկանալի՞նք իմանալ Ձեր գնահատականը Գորիս համայնքի նախընտրական իրավիճակի մասին:**

– Քարոզարշավը բնականոն հունով է ընթանում, առողջ մրցակցային մթնոլորտ է: Քարոզարշավն ամբողջությամբ ավարտել ենք Տեղ և Տաթև համայնքներում, Գորիս համայնքի գյուղերում ևս, այժմ բաղադր թաղամասերում ենք հանդիպում ընտրողներին:

Մարդկանց հետ բավականին դրական շփման եզրեր ունենք, խոսում ենք կատարված աշխատանքի և անելիքների մասին, որոնք մինչև այս պահը չենք հասցրել իրականացնել:

Այսպես ձևակերպեմք քարոզարշավն իր տրամաբանության մեջ է: Մրցակից մյուս թիմի համար որևէ խոչընդոտ չի եղել ու չի կարող լինել, հավասար մրցակցային պայմաններ են: Այն հնարավորությունները, որոնք տրված են «Համերաշխություն» նախընտրական թիմին, նույնն էլ իրենք ունեն: Իսկ թե ինչ ձևաչափով են նրանք աշխատում, անկեղծ ասած, տեղյակ չեմ:

– **Հնարավոր է՝ քարոզարշավի շրջանակում մյուս թիմի ներկայացուցչի հետ բանավեճ՝ գորիսյան հիմնախնդիրների շուրջ:**

– Հանդիպումներ կազմակերպելու, գորիսյան խնդիրների շուրջ բանավեճելու առաջարկներ չեն եղել մինչև այս պահը: Բայց բանավեճելու նպատակահարմարությունն էլ չեմ տեսնում: Քանի որ ինչ արել և անում ենք համայնքում, ինչ պատկերացումներ ունենք վարկա օրվա հետ կապված, ինչ տեսլականներ կան՝ ամենը ներկայացնում ենք ընտրողներին: Ժողովուրդը պիտի որոշի՝ ո՞ւմ տալ իր վստահության բվեն հոկտեմբերի 25-ին: Մյուս թեկնածուն էլ հանրությանը շատ թե քիչ հայտնի անձնավորություն է: Հետևաբար ժողովուրդը տեսել է՝ ով ինչպես է աշխատում, այդ աշխատանքների արդյունքները շրջափուլ՝ են, թե՞ ոչ:

Վստահաբար՝ ընտրողը հոկտեմբերի 25-ին այդ ամենի գնահատականը կտա:

– **Տարածված կարծիք կա, թե Առուշանյանը քարոզարշավը միայնակ է իրականացնում:**

– Ինը տարվա աշխատանքիս ընթացքում, որպես համայնքի ղեկավար, և դրանից առաջ, միշտ կապված եմ եղել համայնքի կյանքի հետ, հետևաբար քարոզարշավի գնալ մարդկանց ուղեկցությամբ, որ ինձ ներկայացնեն, անհրաժեշտություն չեմ տեսնում:

Ես մեր նախընտրական ցուցակի առաջին համարն եմ, հետևաբար մարդիկ իմ տեսակետը, իմ խոսքը պիտի նախաառաջ լսեն, ինձ հետ պետք է կապեն առաջարկվող ծրագրերի հեռանկարը:

Այդպեսով հանդերձ՝ երբ մեկնում եմ քարոզարշավի, տեղի պատասխանատուներն իրենք են կազմակերպչական աշխատանք տանում:

Կարևորն այն է, որ ամբողջ թիմով նայում ենք մի կետի, հայացքների ընդհանրություն ունենք: «Համերաշխություն» դաշինքի տրամաբանությունը հենց այն է, որ հասարակության մեջ տարանջատումները թողնենք անցյալում: «Մերոնք-ական-ծերոնք-ական» արատավոր երևույթները վերջնականապես պիտի բացառվեն Գորիս համայնքում: Կարծում եմ՝ ասածս ստացվել է հենց վերոհիշյալ տրամաբանության մեջ: Մենք և կետից Բ կետը գնալու հստակ ծրագրեր ունենք: Ինչ վերաբերում է իմ՝ միայնակ քարոզարշավ իրականացնելուն, դա ինքնաբերական է ստացվել: Բայց թիմը, ավագանու անդամների թեկնածուները ներգրավված են քարոզարշավի մեջ՝ տարբեր ձևաչափերով: Ձեր ասածը որոշ լրատվականների անհաջող փորձերն են՝ ինտրիգներ մտցնել քարոզարշավի ընթացքի մեջ: Բնականաբար, դա լուրջ չէ...

– **Կիսողորեն՝ համայնքապետի պաշտոնում նախորդ տարիների Ձեր գործունեությունից առանձնացնել մի բանի կարևոր ձեռքբերում:**

– Ինը տարվա պաշտոնավարման ամենամեծ ձեռքբերումս Գորիսի բարոյահոգեբանական մթնոլորտի առողջացումն է, ինչի մասին հանրությունն էլ է բարձրաձայնում: Հաճելի է, որ ժամը 18:00-ից հետո Գորիսի հանրային վայրերում կյանք գոյություն ունի, բանգի բաղադր մթնոլորտը կայուն է և առողջ, որևիցե խնդրահարույց իրավիճակ գոյություն չունի:

Երկրորդ նշանակալի արդյունքն այն է, որ հին Գորիսը, որպես պատմամշակութային միջավայր, վերականգնվել է, փոքրիշատե նախնական տեսքին է բերվել:

Քաղաքում հատվածներ կան, որոնք տարիներ ի վեր չեն վերանորոգվել, բայց այսօր ասիա բարեկարգ են: Այդ թաղամասերում մարդիկ բիզնես գործունեություն են ծավալում, հյուրանոցներ, հյուրատներ, նույնիսկ ռեստորաններ են գործում: Մարդիկ կարողանում են փող աշխատել, և առանց վերապահումի կարելի է ասել՝ նրանց կյանքի որակն էականորեն բարելավվել է:

Երրորդը, որ կուզենայի առանձնացնել, Գորիսի մշակութային և մարզական կյանքում ունեցած նվաճումներն են, որոնք դարձյալ վերջին տարիների հետևողական աշխատանքի արդյունք են: Մարզական կյանքն այնքան առաջընթաց է ապրել, որ մեղալակիրներ ու-

«Մերոնք-ական-ծերոնք-ական» արատավոր երևույթները վերջնականապես պիտի բացառվեն Գորիս համայնքում: Կարծում եմ՝ ասածս ստացվել է հենց վերոհիշյալ տրամաբանության մեջ:

”

նենք՝ միջազգային մրցումներում հաջողություն գրանցած: Եվ դա այն դեպքում, երբ նախկինում նման բան չի եղել, դեռ ավելին՝ որոշ մարզադպրոցներ փակված են եղել:

Նաև վստահությունն է աճել համայնքապետարանի գործունեության հանդեպ: Մենք յուրաքանչյուր բնակչի պրոբլեմը համարում ենք մերը և ջանում հնարավորինս օպերատիվորեն լուծում տալ: Օրինակ, մեր բաղադր անհատական տների մի մասի տները նույնիսկ չունեն փաստաթղթեր, սեփականության վկայականներ և այլն: Մինչև հիմա՝ Աստծո յուրաքանչյուր օր, մի բանի բաղաբացու փաստաթղթեր են հավաքում և օրինականացնում: Ու նման շատ օրինակներ, որոնք ցույց են տալիս բնակչություն–համայնքային իշխանություն փոխադարձ կապն ու վստահությունը:

– **Երբեմնի Գորիսի շրջանը միավորվում է մեկ վարչական միավորի մեջ: Ինչպե՞ս եք գնահատում այդ իրողությունը՝ արդեն որպես ապագա խոշորացված համայնքի ղեկավար: Այդ քայլի նպատակահարմարության, արդյունավետության մասին Ձեր տեսակետը կուզենայինք իմանալ:**

– Բնականաբար, այդ խոշորացումը գնահատում եմ դրական: Կենտրոնացված բյուջեով ստացվում է մեծ աշխատանքներ կատարել: Իսկ փոքր համայնքներն իրենց նվազ բյուջեով հնարավորություն չունեն որևէ նշանակալի գործ ձեռնարկել, կառավարության սուբվենցիոն ծրագրերով որոշակի աշխատանք կատարել:

Փաստերը խոսում են այն մասին, որ խոշորացումն արդարացված է: Գյուղ ունենք, որտեղ հինգ տարում մոտ մեկ միլիարդ դրամի աշխատանք ենք կատարել: Բացի այդ, տուրիզմի փորձը կարող ենք տարածել Տեղ և Տաթև՝ արդեն նախկին համայնքների գյուղերում. այդ ոլորտում լուրջ ներուժ կա, որ մինչև հիմա չի օգտագործվել:

– **Արդյո՞ք դժվար չի լինի միանգամից այդքան գյուղեր՝ քսանից ավելի, ղեկա-**

վարել:

– Հեմ կարծում, որ դժվար կլինի: Գորիս համայնքը 2017 թ. և հաջորդ ժամանակաշրջանում բավականին խնդիրներ ուներ. մեր թիմը դեռ պատրաստ չէր: Եվ համայնքապետարանում չկար մի սուբյեկտ, որ այդ դժվարություններն իր ուսերին վերցնեք ու գործն առաջ տաներ: Բայց այս պահի դրությամբ կարող ենք արձանագրել՝ թիմը բավականին պատրաստված է ու փորձառու: Եվ համայնքի մեջ ընդգրկված բնակավայրերը որքան էլ ավելանան՝ տրամաբանությունը չի կարող փոխվել:

Մեր աշխատանքի առանձնահատկությունից են հետևողականությունը, միաժամանակ՝ անմաքորդ նվիրվածությունը համայնքային շահերին: Այդ գործելակերպն էլ կտարածվի համայնքի բոլոր բնակավայրերում:

– **Այսինքն՝ Գորիս, Տաթև և Տեղ համայնքի միավորումը Դուք ճիշտ քայլ եք համարում:**

– Միանշանակ, ճիշտ եմ համարում, այն տալու է իր պտուղները, շուտով հանրությունը դրանում կհամոզվի, առաջին հերթին՝ սահմանամերձ գյուղերում:

– **Իսկ, ասենք, բնակավայրերի վարչական ղեկավարների ներկայիս կարգավիճակը Ձեզ բավարարո՞ւմ է, թե՞ մտածում եք ինչ-որ ձևով ընդլայնել նրանց լիազորությունները:**

– Հեմ կարծում, որ վարչական ղեկավարների լիազորությունները պետք է ավելացնել: Ինչքան լիազորություններ ունեն՝ այս պահին բավարար է:

– **Կուզենայինք նշեք համայնքի առջև ծառացած առավել կարևոր հիմնախնդիրներից երկու-երեքը, որոնց լուծումը համարում եք առաջնահերթ:**

– Բնականաբար, ամեն գյուղ ունի իր հիմնախնդիրները, որոնք կարող են և բնորոշ չինել մյուս գյուղերին: Գյուղեր կան՝ գազիֆիկացման խնդիր ունեն, գյուղեր՝ ոռոգման ջրի պրոբլեմ: Մեծագույն մեղք է, օրինակ, մտայնությունը, թե գյուղերի բնակիչները պիտի ցեխի մեջ ապրեն: Ինձ համար նման իրավիճակը լրիվ անընդունելի է: Գյուղը պիտի լինի գրավիչ, ուժեղ, որ բաղադր էլ կարողանա ավելի լավ ապրել: Այս տրամաբանությամբ առաջնորդվելով՝ ամենամեծ ներդրումները պիտի գյուղերում անենք, որ գյուղական կյանքի որակը փոխվի և բաղադր չտարբերվի: Սա մեր առաջնահերթ խնդիրն է, որ պիտի կյանքի կոչենք: Մեր համայնքի ինը գյուղում բավարար աշխատանքներ ենք կատարել: Առաջիկայում մեր ուշադրության կենտրոնում են լինելու Տեղ և Տաթև համայնքների գյուղերը նույնպես:

Առկա հիմնախնդիրներից պիտի առանձնացնեմ զբաղվածությունը ևս, որը նույնպես մտահոգիչ է և կլինի մեր ուշադրության կենտրոնում...

– **Խնդրահարույց է մնում գյուղատնտեսության վիճակը, նախկինում Գորիսի շրջանն ուներ զարգացած դաշտավարություն և անասնապահություն, որոնցից համարյա բան չի մնացել:**

– Գյուղատնտեսության ոլորտում կառավարությունը լուրջ ներդրումներ է անում: Խնդիրներից մեկն այն է, որ կան հողատարածքներ, որոնց տերերն արտերկրում են: Պիտի կապ հաստատենք այդ մարդկանց հետ, որ իրենց հողերը տրամադրեն այլոց, ովքեր գյուղում են ապրում և ցանկություն ունեն հող մշակել: Նման օրինակներ ունենք, երբ մի գյուղում 40-50 հեկտար հող ենք վերադարձրել ու բաժանել տեղաբնակներին: Այսօր այդ հողերը մշակվում են, դրանց վրա աշխատանքներ են կատարվում:

Այնուհետև՝ հազարավոր կիլոմետր ջրագծեր ենք անցկացրել, որ հողատարածքները ոռոգելի լինեն: Կառուցվում են ջրամբարներ. արդեն երկուսը պատրաստ է: Այդ ծրագիրը շարունակական է: Մտադիր ենք գյուղերի ջրային ռեսուրսները ճիշտ օգտագործել, և դրա արդյունքները, անշուշտ, տեսանելի են լինելու: Համոզմունքս այն է, որ գյուղատնտեսությունը, որպես այդպիսին, մեր համայնքում տեղաշարժ է ունենալու:

Գյուղատնտեսության ոլորտում նաև այլ հարցեր կան, որոնց տեղյակ ենք, որոնց վերաբերյալ ևս ծրագրեր ունենք:

– **Պարոն Առուշանյան, նախընտրական քարոզարշավը շարունակվում է, Ձեզ՝ հաջողություններ:**

Եվ, իհարկե, նորինակալություն հետաքրքիր գրույցի համար:
ՀՐՈՒՅՑԸ՝ ՎԱՅՈՒՄ ՕՐԲԵՆԱՆԻ

Հրաժեշտի հանդիպում «Սյունյաց երկրի» խմբագրատանը. Մորթեզա Աբեդին Վարամին թողնում է գլխավոր հյուպատոսի պաշտոնը...

Սեպտեմբերի 15-ին «Սյունյաց երկրի» խմբագրատանը հյուրընկալվեց Կապանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության գլխավոր հյուպատոս Մորթեզա Աբեդին Վարամին, ով թողնում է գլխավոր հյուպատոսի պաշտոնը և աշխատանքի անցնում Իրանի արտաքին գործերի նախարարությունում:

Այցելության նպատակն էր՝ հրաժեշտ տալ «Սյունյաց երկրի» խմբագրատանը, որի հետ սերտ համագործակցություն է ունեցել հյուպատոսարանի հիմնադրման ժամանակվանից՝ 2022 թ. հոկտեմբերի 21-ից ի վեր:

Ջերմ և բարեկամական հանդիպման ընթացքում Սամվել Ալեքսանյանը բարձր գնահատեց հյուպատոսարանի և անձամբ Մորթեզա Աբեդին Վարամինի գործունեությունը հայ-իրանական հարաբերությունների զարգացման գործում:

– Սյունիքում երբեք չեն մոռանա, որ մեր երկրամասի համար դժվարին օրերին՝ 2020-22 թթ. ողբերգական իրադարձություններից հետո, Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը՝ ի դեմս Կապանի հյուպատոսարանի և անձամբ Մորթեզա Աբեդին Վարամինի, մեր կողքին էր, – ասաց Սամվել Ալեքսանյանը:

Մորթեզա Աբեդին Վարամին շնորհակալություն հայտնեց մարզային պարբերականի խմբագրակազմին՝ համագործակցության

և հայ-իրանական բարեկամական կապերի ամրապնդման աջակցելու համար:

Պարոն Վարամին խնդրեց իր երախտագիտությունը փոխանցել Սյունիքի մարզի բնակչությանը՝ հատկապես Իրանի համար դժվարին ժամանակներում մշտապես բարոյական աջակցություն ցույց տալու համար:

– Սյունիքից հեռանում եմ՝ ինձ հետ տանելով անմոռանալի տպավորություններ և լավագույն հուշեր, որոնք վկայում են մեր երկու ժողովրդի բարեկամության ու եղբայրության մասին, – ասաց գլխավոր հյուպատոսը:

Երկուստեք՝ Սամվել Ալեքսանյանն ու Մորթեզա Աբեդին Վարամին, արձանագրեցին իրողությունը, որ վերջին չորս տարում, շնորհիվ հյուպատոսարանի, բավականին ամուր հիմքեր են ստեղծվել Սյունիքի և Իրանի համագործակցության համար, ինչը (անշուշտ) շարունակություն կունենա հետայսու ևս:

Մորթեզա Աբեդին Վարամին վերջում պատասխանեց «Սյունյաց երկրի» հարցերին:

»

Բարի գալուստ Կապանում ԻԻՀ Նորանշանակ գլխավոր հյուպատոսին

Կապանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության գլխավոր հյուպատոսության աշխատակիցները սրտանց շնորհավորում և ջերմորեն ողջունում են պարոն Դավուդ Յայեջին՝ Կապանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության Նոր գլխավոր հյուպատոս նշանակվելու և իր պաշտոնը ստանձնելու կապակցությամբ:

Պարոն Յայեջին բազմամյա դիվանագիտական փորձ ունեցող և Կենտրոնական Ասիայի ու Հարավային Կովկասի զարգացումների բաշատեղյակ դիվանագետ է: Իր երկարամյա ծառայության ընթացքում նա արժեքավոր փորձ է ձեռք բերել աշխարհի և տարածաշրջանի տարբեր երկրներում իրականացրած դիվանագիտական առաքելությունների շնորհիվ, այդ թվում՝ Ուզբեկստանի Հանրապետությունում, Ադրբեջանի Հանրապետությունում, Տաջիկստանի Հանրապետությունում, Ռուսաստանի Դաշնությունում և Հինաստանի Ժողովրդական Հանրապետությունում:

Նրա մասնագիտական և հետազոտական հետաքրքրությունների հիմնական ուղղություններն ընդգրկել են Հարավային Կովկասի աշխարհաբաղադրականությունը, Իրանի Իսլամական Հանրապետության հարաբերությունները Հայաստանի Հանրապետության և Ադրբեջանի Հանրապետության հետ, Ղարաբաղյան զարգացումները, ինչպես նաև տարածաշրջանային զարգացումների ազդեցությունն Իրանի անվտանգության և շահերի վրա:

Այդ հարուստ գիտելիքներն ու փորձը, անկասկած, կարող են կարևոր դեր ունենալ Իրանի և Հայաստանի միջև հարաբերությունների առավել խորացման և հնարավորությունների առավել խորացման բացահայտման ու զարգացման գործում:

Նրա առաքելության մեկնարկը Կապանում Սյունիքի մարզի սրտում, կարող է նոր էջ բացել տեղական դիվանագիտության ամրապնդման և Իրանի ու Հայաստանի ժողովուրդների միջև բարեկամական կապերի առավել խորացման ճանապարհին: Այս ներկայությունը կարող է նպաստել տնտեսական և առևտրային, հյուպատոսական, մշակութային և զբոսաշրջության ոլորտներում համագործակցության հետագա ընդլայնմանը, ինչպես նաև տեղական իշխանությունների, համայնքապետարանների, տնտեսական ոլորտի ներկայացուցիչների, մշակութային և հասարակական կառույցների ու քաղաքացիների հետ կապերի զարգացմանը:

Այդ ամենը, իր հերթին, կարող է նպաստել երկու երկրների տեղական համայնքների միջև առավել խոր բարեկամության ձևավորմանը, Իրանի և Հայաստանի ժողովուրդների միջև կապերի ամրապնդմանը և Սյունիքի մարզում առկա արժեքավոր ներուժի՝ երկու ժողովուրդների ընդհանուր շահերի համար առավել արդյունավետ օգտագործմանը:

Պարոն Դավուդ Յայեջին սրտանց ողջունում ենք և նրա նոր պատասխանատու պաշտոնում մաղթում առողջություն, հաջողություններ և նորանոր ձեռքբերումներ:

Բարի գալուստ Կապան:

»

ՄՈՐԹԵԶԱ ԱԲԵԴԻՆ ՎԱՐԱՄԻՆ. «ԵՐԿՐՈՒ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ԻԽՄԱՔԱՐԸ ՈՐԵՆ ԵՆՔ, ՄՅՈՒՆՆԵՐԸ ԹՈՂ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ, ՔԱՐԻ ՎՐԱ ՔԱՐ ԱՎԵԼԱԳՆԵՆ»

Կապանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության հյուպատոսության գլխավոր հյուպատոս Մորթեզա Աբեդին Վարամին ավարտել է իր պաշտոնավարությունը: Կապանից մեկնելուց առաջ «Սյունյաց երկիրը» մի քանի հարց ուղղեց նրան, երբ սեպտեմբերի 15-ին հյուրընկալվել էր թերթի խմբագրությունում:

– Պարոն հյուպատոս, նախ՝ կուզենա՞լիք իմանալ, թե ի՞նչ տպավորություններով եք հեռանում:

– Հեռանալ, բնավ չի նշանակում մոռանալ: Մեր բարեկամությունը, որ չորս տարի առաջ է ստեղծվել, պիտի շարունակվի:

Նախ՝ իմ տպավորություններն այն հարաբերությունների մասին, որ ստեղծվել են հյուպատոսարանի և «Սյունյաց երկիր» թերթի խմբագրության միջև:

Տեսա, թե դուք ինչքան հայրենասեր եք, ինչքան եք սիրում ձեր երկիրը, նրա ապագայի համար պայքարում՝ անկախ այն բանից, թե ում հետ եք շփվում: Դա ճշմարիտ կեցվածք է: Հատ օրինակներ կան, երբ մարդիկ իրենց շահերից կամ իրավիճակից ելնելով, փոխում են սեփական դիրքորոշումը, բայց դուք նման կադապարի մեջ չեք տեղավորվել երբեք:

Ինչ վերաբերում է մեր երկու ժողովրդին, մենք իրար կապող շատ բան ունենք: Երեկ իրանական հեռուստատեսությամբ Արևելյան Ատրպատականի մասին վավերագրական ֆիլմ էր ցուցադրվում, որը հետաքրքրեց ինձ: Հուշարձաններ և բերդեր էին Եկրանին, որոնք բոլորն էլ ուրարտական էին: Նույնիսկ ցուցադրում էին սեպագրեր՝ Արգիշտի 1-ին թագավորի ժամանակաշրջանին առնչվող: Դա վկայություն է այն բանի, որ երկու ժողովուրդները՝ հայ և իրանցի, նույն արմատից են սերում: Հին դարերում այս տարածաշրջանում գոյություն է ունեցել երկու երկիր՝ Իրան և Հայաստան:

Ուրախ եմ, որ անցած չորս տարում, ինչ այստեղ եմ եղել, իմ դիվանագիտական աշխատանքին զուգահեռ կարողացա ընկերական, բարեկամական անմիջական կապեր ստեղծել:

Ես դիվանագիտական աշխատանքի բերումով շատ երկրներում եմ եղել, բայց երբևէ

չեմ մտածել այդ երկրները կրկին այցելել: Իսկ ահա Հայաստանի հետ կապը շարունակական կլինի: Բնականաբար, այդ ժամանակ պաշտոնյա չեմ լինի, ազատ ժամանակ կունենամ և ինչս կտեսիմք այն:

– Հատ ամփոփ ներկայացրե՞ք, խնդրեմ, չորս տարվա ձեր հյուպատոսական գործունեությունը:

– Կապեր ենք ստեղծել, որոնք մինչև հիմա չեն եղել, բայց դեռ շատ-շատ անելիքներ ունենք տարբեր ոլորտներում՝ տնտեսություն, կրթություն, մշակույթ: Պիտի խոստովանեմ նաև՝ Հայաստանի մասշտաբով շատ բան չենք հասցրել անել: Ամենանշանակալի ձեռքբերումն այն է, որ ճիշտ պատկերացում կազմեցինք Սյունիքի և ընդհանրապես Հայաստանի մասին:

Երբ Իրանում եմ լինում, պատմում եմ, թե Սյունիքի ժողովուրդն ինչքան հետաքրքրված է մեր երկրով, թե որքան են ցանկանում լինել Իրանում:

Միջոցառումներ շատ կազմակերպվեցին, ունեցանք լավ ու վատ օրեր, ինձ համար զարմանալի այն էր, թե Սյունիքի ժողովուրդը որքան զգայուն էր այն ամենի հանդեպ, ինչը պատուհասեց մեր ժողովրդին՝ նկատի ունեմ Ամերիկայի կողմից սանձազերծված պատերազմը: Մանավանդ Իրանի հոգևոր առաջնորդի մահվան օրն ամենամոտ բարեկամի պես ցավակցեցին մեզ: Նաև զարմանալի էր ինձ համար այն, թե Սյունիքի ժողովուրդը որքան շատ բան գիտի մեր հոգևոր առաջնորդի մասին:

Մի խոսքով, երկու ժողովուրդների բարեկամության և համագործակցության հիմնաքարը դրել ենք, մյուսները թող գան ու շարունակեն, բարի վրա բար ավելացնեն: Պաշտոնավարման անցած չորս տարում կարողացանք Սյունիքի և Իրանի որոշ բաղադրիչների միջև բարեկամության կամուրջներ գցել՝ այդ իրողությունը հաստատող հուշագրեր ստորագրելով: Հուսամ՝ հետագա բայերը կլինեն շատ ավելի հաստատուն: Այնուամենայնիվ, երբ հետադարձ հայացք եմ նետում, տեսնում եմ՝ ինչ որ նախատեսել էինք, հիմնականում իրականացրել ենք:

– Կուզենա՞լիք ձեր կարծիքն իմանալ Հայաստան-Իրան հարաբերությունների ներկա վիճակի մասին՝ հատկապես ԹՐԻՓԲ Նախագծի շուրջ տարածայնությունների համապատկերի վրա:

– Հայաստանի և Իրանի ժողովուրդներն ունեն դարավոր կապեր: Ով էլ գա իշխանության, պիտի հարգի երկրորդ այդ հարաբերությունները...

Բազմիցս կրկնել եմ այն միտքը, որ երկրները, որոնք ցանկանում են իրենց հարցերը լուծել Իրանի հետ, Հայաստանին հանգիստ պիտի թողնեն: Սա նաև ասել եմ այն ժամանակ, երբ ԹՐԻՓԲ-ի մասին խոսք չկար:

Միշտ ասել եմ նաև՝ որոշ երկրներ գալիս են մեր տարածաշրջան՝ ինչ-ինչ հաշիվներ մաքրելու ոչ միայն Հայաստանի, այլև տարածաշրջանի մյուս երկրների հետ:

Իրենք իրենց ձեռքին ունեն մի կեղծ «ապրանք», որ փորձում են գեղեցկացնել: Դա կարող է կոչվել ճանապարհ կամ միջանցք:

Մենք պետք է շատ զգույշ լինենք, չխաբվենք դրա արտաքին գեղեցկությամբ:

Եթե ճանապարհը տարածաշրջանի որևէ երկրի համար պրոբլեմ չի ստեղծելու՝ Իրանը դեմ չէ դրան: Բայց եթե դա կառուցվում է Հայաստան-Իրան սահմանին խնդիրներ առաջացնելու, հազարամյակների մեր հաղորդակցության ուղիներին խոչընդոտներ հարուցելու, Իրանի դեմ ինչ-ինչ բայեր ձեռնարկելու կամ Հայաստանի տարածքն այլ նպատակների ծառայեցնելու համար, ապա դա համապատասխան հակադարձում կունենա:

– Մեկնումի՞ց առաջ ի՞նչ կմաղթեք Սյունիքի բնակիչներին:

– Դժվար է մի բանի նախադասությամբ իմ զգացումներն արտահայտել...

Ես շատ հետաքրքիր և հագեցած ժամանակ անցկացրեցի այստեղ՝ նոր բարեկամներ ձեռք բերեցի: Սա իմ ամենամեծ ձեռքբերումն էր: Հաճելի զգացողություններով, անմոռանալի հիշողություններով եմ հեռանում Սյունիքից:

Բոլորիդ ամուր առողջություն և ամենայն բարիք եմ ցանկանում:

ՀԱՐՑԱԶՈՐՈՒՅՑԸ՝ ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆԻ

Հաջողությունն ու առաջընթացն ակնառու են, երբ մեկտեղվում են հմուտ կառավարումն ու պրոֆեսիոնալ թիմի գործունեությունը

Սասուն Ավետիսյանը Հայաստանի հանքարդյունաբերության ոլորտի խոշոր կազմակերպիչներից է: Նրա կենսագրությունը ներառում է մի շարք ընկերությունների հիմնում, ղեկավարում, զարգացում և այնպիսի ցուցանիշների գրանցում, որոնց շնորհիվ այդ ընկերություններից շատերը խոշոր հարկ վճարողների ցանկում զբաղեցնում են վերին հորիզոնականներ:

Վարտել է Երևանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի կիբեռնետիկայի ֆակուլտետը, որն այն ժամանակ ամենահեղինակավորներից էր:

Բուհում ստացած գիտելիքները լայն կիրառություն են գտել նաև հանքարդյունաբերության բնագավառում:

2005 թվականին գործընկերների հետ հիմնադրել է «Վանդ-Սա» ՍՊ ընկերությունը, որը հիմնադրման 3-րդ տարվանից դարձել է հանքարդյունաբերության ոլորտում պայթուցիկ նյութերի և պայթեցման միջոցների խոշոր գաղույն մատակարար:

2006 թվականին գործընկերների հետ հիմնադրել է «Վանդ-Գաս» ՍՊ ընկերությունը, որն իրականացնում է երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ:

2007 թվականին գործընկերների հետ ձեռք է բերել ճանապարհաշինական, քաղաքաշինական կառուցապատման և այլ շինարարական աշխատանքներ իրականացնող «Ապառաժ» ՍՊ ընկերությունը, որը սկզբնապես ունեցել է աննշան ֆինանսական շրջանառություն, իսկ ձեռք բերելուց կարճ ժամանակ անց դարձել է խոշոր հարկ վճարող:

2010 թվականին գործընկերների հետ հիմնադրել է «Ապառաժ մայինգ» ՍՊ ընկերությունը. հաջորդ տարում Քաջարան քաղաքում կառուցվել և գործարկվել է եմպիոն պայթուցիկ նյութերի արտադրության առաջին ու դեռևս միակ գործարանը Հարավային Կովկասում: Պայթուցիկ նյութերի և պայթեցման միջոցների ներքին արտադրության առկայությունն էապես նպաստել է, որ ՀՀ հանքարդյունաբերության ոլորտն անկախ լինի այդ արտադրանքի արտաքին մատակարարումից և ներմուծման հնարավոր խաթարումներից: Արտադրությունը կազմակերպված է Եվրոպական հանրահայտ Orica ընկերության մշակած տեխնոլոգիայով:

2013-2014 թվականներին, որպես գլխավոր տնօրեն, ղեկավարել է «Ախթալայի լեռնահարստացման կոմբինատ» ՓԲ ընկերությունը, որի կառավարումը ստանձնելու ժամանակահատվածում գործընկերների հետ իրականացրել են հարստացուցիչ ֆաբրիկայի և հանքի համալիր վերագինում, բարելավվել են գործունեության բնապահպանական բնութագրերը, արտադրողականությունը բարձրացել է ավելի քան 30 տոկոսով, ինչի արդյունքում ընկերությունը դուրս է եկել վնասաբերության գոտուց ու գրանցել շահույթ:

2015 թվականի մայիսին հիմնադրել և մինչ 2025 թվականը որպես գլխավոր տնօրեն ղեկավարել է «Էս ընդ Էյ մայնինգ» ՍՊ ընկերությունը, որը ծավալել է տնտեսական գործունեություն Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատի ստորգետնյա հանքում՝ լեռնային աշխատանքների կատարման ծառայությունների մատուցմամբ: Ներկայումս ստորգետնյա և բաց լեռնային աշխատանքների կատարման ծառայություններ առաջարկող միակ մասնագիտացված կազմակերպությունն է Հայաստանում:

2019 թվականի ղեկտնմբերին ձեռք է բերել և որպես գլխավոր տնօրեն մինչ օրս ղեկավարում է «Լիճքվազ» ՓԲ ընկերությունը, որը ՀՀ Սյունիքի մարզի Լիճքվազ-Թեյի ոսկու հանքավայրից արդյունահանում է տարեկան մինչև 200 հազար տոննա հանքաքար: Արդյունահանված հանքաքարը վերամշակվում է Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատում: Լիճքվազ-Թեյի հանքավայրը հետախուզվել է դեռևս խորհրդային տարիներին: Բազմաթիվ փորձեր են արվել հանքավայրի հիման վրա տնտեսական գործունեություն իրականացնելու, այդ թվում՝ ռուսական հայտնի «Պոլիմետալ» մասնագիտացված ընկերության կողմից, սակայն որևէ տնտեսվարող հաջողություն չի գրանցել: «Լիճքվազ» ՓԲ ընկերությունը ձեռք բերելու և կառավարումը ստանձնելու հաջորդ տարվանից ընկերությունը գրանցել է իր պատմության մեջ առաջին շահույթը և երկրորդ տարվանից ներառվել ՀՀ խոշոր հարկատուների ցանկում՝ 4.2 միլիարդ ՀՀ դրամ ցուցանիշով:

Խմբի գրեթե բոլոր ընկերությունները ներառվել են ՀՀ խոշոր հարկատուների ցանկում, իսկ դրանցից չորսն անդամակցում են Հայաստանի հանքարդյունաբերության և մետալուրգիայի ասոցիացիային:

2023թ. հոկտեմբերին Սասուն Ավետիսյանը ձեռք է բերել «Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատ» ՓԲ ընկերության բաժնետոմսերը և ներկայումս այդ ընկերության կառավարման խորհրդի նախագահն է:

Ընկերության կառավարումը ստանձնել է տեխնիկական հավաքակալանի և խոշոր սարքավորանքի ծայրահեղ անբարձր վիճակում ու ֆինանսական անկումային ցուցանիշներով:

Ընկերությունում հրատապ կարգով իրականացվել են կազմակերպական խորքային բարեփոխումներ, տեխնիկական վերագինման մասշտաբային ծրագրեր, որոնք ՓԲԸ-ի գործունեությունը բարձրացրել են տնտեսական արդյունավետության բոլորովին նոր մակարդակի:

Իրեն ուղղված հարցերին Սասուն Ավետիսյանը պատասխանում է պարզ ու անկեղծ ոճով:

– Ծնվել եմ Քաջարանում, որտեղից մեր ընտանիքը մի քանի տարի անց տեղափոխվել է Վարդենիս: Հայրս ժամանակին և՛ Քաջարանում, և՛ Վարդենիսում աշխատել է հանքարդ-

յունաբերության ոլորտում ու գործունեությունը շարունակել նաև Երևան տեղափոխվելուց հետո: Մոսկվայում ավարտելով լեռնամետալուրգիայի ինստիտուտը՝ նա վերադարձել է հայրենիք ու աշխատել Նախընտրած մասնագիտությամբ: Մայրս Նույնպես աշխատել է այդ բնագավառում՝ գլխավոր հաշվապահ: Այսինքն՝ աչք եմ բացել մի ընտանիքում, որն արդեն մասնագիտացել էր հանքարդյունաբերության ոլորտում: Վեց տարեկան էի, երբ հայրս առաջին անգամ ինձ տարավ հանք: Այդ օրվա տպավորություններս հիշում եմ մինչև հիմա:

– **Պարոն Ավետիսյան, ինչպե՞ս կբնութագրեիք Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատի տեղն ու դերը Հայաստանի, Սյունիքի մարզի տնտեսության մեջ և, իհարկե, Կապան համայնքում:**

– Կապանի կոմբինատը Հայաստանի ամենահին գործող արտադրություններից է: Բառի խորքային իմաստով համայնքաստեղծ ձեռնարկություն է. առաջին հերթին այն առումով, որ Կապան քաղաքում ու հարակից բնակավայրերում ապրողների համար կոմբինատը տանամյակներ շարունակ եղել է, կա ու կլինի աշխատատեղ ու եկամտի աղբյուր: Բացի դրանից՝ արդյունաբերական այդ միավորը յուրահատուկ կանոնակարգված դիմել, կենսակերպ և նույնիսկ մտածելակերպ է հաղորդել հարակից համայնքների ու մասնավորապես Կապան քաղաքի բնակչությանը: Համայնքն իր հերթին որոշակի ազդեցություն է ունեցել կոմբինատի առանձնահատկությունների վրա: Այդ առումով՝ Կապանի կոմբինատն իր պատմական, սոցիալական, մշակութային միջավայրին սերտաճած, առանձնահատուկ միավոր է, ինչը համանման իրավիճակ է ստեղծում տնտեսվարողի համար, ով կհավակնի տնօրինել ու կառավարել այս կոմբինատը: Երբ փորձել են դա անել միայն ծախսեր-շահույթ, կորզում-կորուստ, ներդրում-հետգնում և այս կարգի այլ չափորոշիչներով, առանձնապես չեն հաջողել: Կոմբինատն առաջին հերթին մարդիկ են. նրանց հասկանալու, նրանց ներուժը համարժեք գնահատելու և այդ ներուժով բարիք ստեղծել կարողանալու համար պետք է խորապես ճանաչել նրանց, լինել նրանցից մեկը:

Այս կարգի ձեռնարկությունները Հայաստանում, ցավոք, շատ չեն. ամենախոշորը, վստահ եմ գիտեք, Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատն է: Քաջարանի պղնձի և մոլիբդենի հանքավայրը Հայաստանում գուժավոր մետաղների միակ հանքավայրն է, որը դասվում է համաշխարհային կարգի: Դրանով պայմանավորված՝ այն շահագործող «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲ ընկերությունն անվերապահորեն առաջատարն է ոչ միայն Հայաստանի հանքարդյունաբերության ոլորտում, այլև տնտեսության իրական հատվածում ընդհանրապես: Այդ հանքավայրն ու կոմբինատը հսկայական ներուժ ունեն:

Մյուսը Թեղուտի պղինձ-մոլիբդենային կոմբինատն է, որը կարող է համարվել տարածաշրջանային նշանակության հանքավայր: Տվյալ համալիրը համեմատաբար նոր է կառուցված, հագեցած է ժամանակակից սարքավորումներով և տեխնիկայով: Այդտեղ ևս զարգացման մեծ ներուժ կա:

Ոլորտի խոշոր ձեռնարկություններից են Ագարակի կոմբինատը, Ուրթի ոսկու հանքավայրն ու Արարատի հարստացուցիչ ֆաբրիկան, Շամլուղի պղնձի հանքի հիմքի վրա գործող Ախթալայի կոմբինատը, Մեղրաձորի հանքը և այլն:

Հանքարդյունաբերությունում՝ վերջին շրջանում, սպասվում է նաև նոր համարում՝ Ամուլսարի լեռնահանքային համալիրի գործարկում, որն էապես ավելացնելու է ոլորտի ներդրումը Հայաստանի տնտեսական զարգացման գործում:

Չգալիորեն ավելացրել ենք կոմբինատի մասնակցությունը Կապան համայնքի սոցիալական զարգացման գործում՝ ֆինանսական արտահայտությամբ այն հասցնելով տարեկան 300 մլն դրամի: Աջակցության ծրագրերն ընդգրկում են տրանսպորտային, կրթական, առողջապահական, ճանապարհաշինության, մշակութային և այլ ոլորտներ:

Եթե հանքարդյունաբերության ոլորտում և Հայաստանի տնտեսության մեջ Կապանի կոմբինատի տեղն ու դերն արձանագրելուց ղեկավարվենք այն չափանիշով, թե որքան հարկ է վճարվում ՀՀ պետական բյուջե, ապա 2025 թ. և 2026 թ. առաջին վեց ամիսների ցուցանիշներով «Կապանի ԼՅԿ» ՓԲԸ-ն երկրորդ

խոշոր հարկ վճարողն է հանրապետության ընդերքօգտագործողների շարքում՝ Քաջարանի կոմբինատից հետո:

2026 թվականի առաջին վեց ամիսներին «Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատ» ՓԲ ընկերությունը ՀՀ պետական բյուջե է վճարել 15.7 միլիարդ ՀՀ դրամ, որն էապես գերազանցում է 2023 թվականի նույն ցուցանիշը:

Տնտեսական ցուցանիշների բարելավմանը զուգահեռ ընկերությունում ստեղծվել է ավելի քան 800 նոր աշխատատեղ, բարձրացվել են աշխատավարձերը, բարելավվել են աշխատանքային պայմանները, անվտանգա- յին և բնապահպանական բնութագրերը:

– **Ո՞րն է Ձեր հաջողության գաղտնիքը, և ինչի՞ շնորհիվ եք հասել Կապանի կոմբինատի այդպիսի դրական դինամիկայի:**

– Ինչպես արդեն նշեցի՝ առանցքում մարդիկ են՝ աշխատողները: Հաջողության գրավականը լավ թիմ ստեղծելն է. թիմային աշխատանքով հասանելի են դառնում հանգամանքներ, որոնք ավելի են, քան առանձին անհատների ջանքերի պարզ հանրագումարն է: Լավ թիմը ենթադրում է նաև որակյալ մասնագետների ճիշտ ընտրություն: Յուրաքանչյուր մարդ պետք է լինի իր տեղում, և այդ դեպքում նրանց միասնական գործունեությունը կնմանվի լավ աշխատող ժամացույցի մեխանիզմի: Հանքարդյունաբերության ոլորտը նման է այդ մեխանիզմին: Եթե կարևոր բաղադրիչներից մեկը խափանվի, ապա ամբողջ համակարգի աշխատանքը կխաթարվի:

Այդքանով հանդերձ՝ յուրաքանչյուր կառույց պետք է ունենա արհեստավարժ դեկավար, հմուտ մասնագետ, ով լավագույնս տիրապետում է իր գործին, հասկանում է աշխատանքի յուրահատկությունները, իր հերթին ընտրում է ունակ տեղակալներ ու ենթականեր՝ հերթափոխի պետից մինչև բանվոր:

Երբեք կողմ չեմ եղել ամեն ինչ ինքնուրույն և միայնակ անելու գործելաոճին: Դեկավարը պետք է զբաղվի արտադրության հետ կապված գլոբալ հարցերով: Բացառված է, որ խոշոր ձեռնարկությունում տնօրենը զբաղվի բոլոր հարցերով, և այդ ձեռնարկությունը հաջողության հասնի: Տնօրենը պետք է կարողանա կողմնորոշվել՝ ում կարելի է վստահել, ում և ինչ կարելի է պատվիրակել, պետք է ապահովի թիմային ներդաշնակ աշխատանք, բոլոր օղակների փոխգործակցություն: Ժամանակի ընթացքում այդ ուղղությամբ կատարել ենք մեծածավալ աշխատանք, որպեսզի հետագայում 24 ժամ շարունակ հենվենք կուռ և աշխատող թիմի վրա:

– **Լավ թիմը, որքան տեսնում ենք, հաջողության բանաձևի հիմնական բաղադրիչն է, սակայն, կարծում ենք, անհրաժեշտ էին նաև ներդրումներ, որպեսզի առողջացման ծրագրերն ամբողջությամբ կյանքի կոչվեին:**

– Արտադրական միավորները ճգնաժամից դուրս բերելու որոշակի փորձ արդեն կուտակել էինք Ախթալայի և Լիճքվազի օրինակներով:

Կապանի ԼՅԿ-ն մեզ փոխանցվեց ֆինանսական այնպիսի վիճակում, որ նույնիսկ Ախթալայում ու Լիճքվազում ինձ հետ միասին հաջողություն գրանցած մեր որոշ թիմակիցներ դրությունը համարում էին անհույս:

Հենց սկզբից յուրաքանչյուր ծախսվող դրամի վրա հաստատեցինք խիստ վերահսկողություն, որովհետև անհնար էր այդքան պարտքերը միաժամանակ սպասարկել, գուժահեռաբար մարել բանկային վարկը, վճարել հարկերը, աշխատավարձերը...

Բանակցեցինք բոլոր պարտատերերի հետ, համաձայնեցրինք վճարումների նոր ժամանակացույց և դա այլևս չխախտեցինք: Այդ մարդկանց համար կոմբինատն այլևս անհուսալի պարտապան չէր, այլ՝ վստահելի, պարտաճանաչ գործընկեր:

Վերահսկելով բոլոր գործընթացները՝ դուրս եկանք ճգնաժամային իրավիճակից: Ու երբ ձևավորվեցին ազատ միջոցներ, որոնք նույնպես ներդրվեցին ընկերության զարգացման մեջ, սայլը հետզհետե տեղից շարժվեց:

Ի սկզբանե տարանջատեցինք կարճաժամկետ ու միջնաժամկետ անելիքները, ինչը բխում էր մեր ռազմավարությունից:

2023 թվականից՝ կոմբինատը ձեռք բերելու շրջանում, կարճաժամկետ և միջնաժամկետ հեռանկարների համար մշակվեց երկու տարբեր պլան: Միաժամանակ զբաղվեցինք զարգացման հեռանկարային ծրագրերով:

Կապանի կոմբինատը չունի պահուստային պաշարներ, իսկ հանքը՝

ԶՊՄԿ-ն մասնակցեց հայ-բրիտանական բիզնես ֆորումին

ԶՊՄԿ գլխավոր տնօրենի առաջին տեղակալ Վարդան Չհանյանը մասնակցել է հայ-բրիտանական Բիզնես ֆորումի շրջանակներում «Connectivity and Infrastructure: Building Armenia's Next Decade» (կապակցվածություն և ընթակառուցվածքներ, կառուցելով Հայաստանի հաջորդ տասնամյակը) պանելային բնարկմանը:

Պանելի հիմնական հարցադրումն էր՝ ինչպե՞ս կարող է Հայաստանն օգտագործել իր աշխարհագրական դիրքը և ենթակառուցվածքների զարգացումը՝ նոր տնտեսական հնարավորություններ բացելու և երկարաժամկետ աճ ապահովելու համար: Վարդան Չհանյանն ընդգծել է, որ ենթակառուցվածքներում ներդրումներին զուգահեռ նույնպես կարևոր է չափորոշիչներում ներդրումները: Հայաստան անհրաժեշտ է ներմուծել ոչ միայն կապիտալ, այլև չափանիշներ, այդ չափանիշները ներդրող ծառայություններ:

Այսպես, օրինակ ԶՊՄԿ-ն, որ այսօրվա ֆորումի հովանավորներից մեկն էր, բրիտանական մի բանի առաջատար ընկերությունների ծառայություններից է օգտվում, հատկապես բնապահպանական ոլորտում: Անգլիական խոշորա-

գույն ինժեներական ընկերություններից մեկն աշխատում է ԶՊՄԿ պոչամբարի կառավարման ծրագրի վրա:

Ընկերության բնապահպանական հետազոտություններն իրականացնում է մեկ այլ բրիտանական ընկերություն, որը լավագույններից է աշխարհում: Ըստ Չհանյանի՝ միջազգային բզինես համագործակցության կարևոր կոմպոնենտներից մեկը պետք է լինի հենց չափանիշների ներմուծումը: Այս համատեքստում նա նաև ընդգծել է արդյունահանող ճյուղերի թափանցիկության նախաձեռնությունը (EITI), որը սկիզբ է առել հենց Միացյալ Թագավորությունում, և այսօր Հայաստանի հանքարդյունաբերության ոլորտում այս նախաձեռնության ներդրումը համարվում է լավագույն օրինակներից մեկը:

07.10.2026

Մեր ոլորտը տնտեսության և պետության հենասյուններից է. Վարդան Չհանյան

Աշխարհաբաղադական անվտանգությունն ապահովելու համար անհրաժեշտ է ուժեղ տնտեսություն ունենալ, որպեսզի երկրի սահմանները բացվելուց չվախենանք, այլ, ընդհակառակը, ուրախանանք դրանով: Իսկ եթե վախենում ենք, թե սահմանի բացումից հետո կթուլանանք, նշանակում է՝ տնտեսության մեջ ինչ-որ բան այն չէ: Սեպտեմբերի 23-ին Հայաստանի տնտեսական անվտանգության թեմայով համաժողովի ընթացքում այս մասին հայտարարել է «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ գլխավոր տնօրենի առաջին տեղակալ Վարդան Չհանյանը:

«Մեր ոլորտը չի վախենում դրանից: Ընդհակառակը, մեր բնագավառն այն ոլորտներից է, որոնք ձևավորում են այդ անվտանգությունը:

Սա տնտեսության այն եզակի ճյուղերից է, որը չի մտահոգվում սահմանների բացմամբ կամ փակմամբ, կամ առնվազն ավելի քիչ է մտահոգվում, քան մյուս ոլորտները:

Մեր ոլորտի զարգացման հիման վրա աճում են այլ ճյուղեր, այլ ձեռնարկություններ, այդ թվում՝ փոքրն ու միջինը: Հաշվի առնելով տնտեսական կայունության ապահովման գործում մեր բնագավառի կարևորությունը՝ պետք է լիարժեք օգտագործել դրա ներուժը, ինչն այժմ չի արվում:

Մեր ոլորտը տնտեսության և պետության հենասյուններից է, սակայն դրա հնարավորությունները կարող էին շատ ավելի մեծ լինել, հատկապես հիմա, երբ տեսնում ենք կրիտիկական նշանակություն ունեցող մետաղների և հազվագյուտ հողային տարրերի գների աճը», - Նշել է Չհանյանը:

Նա հավելել է, որ երկու երկրների արտաքին գերատեսչությունների ղեկավարների ստորագրած հայ-ամերիկյան հուշագրի առաջին երեք կետերը վերաբերում են հենց իրենց ոլորտին և հետաքրքրում են բոլորին: «Այսինքն՝ մեր ոլորտը միջազգային ասպարեզում հետաքրքրություն կնկավորի մեր երկրի նկատմամբ, ինչը թույլ կտա կայուն հարաբերություններ հաստատել», - ընդգծել է Չհանյանը:

NEWS.AM, 23.09.2026

Կոնե հազար տոննա հանքաքար: Այժմ հասել ենք այնպիսի հանգրվան, որ պաշարները բավարար են անխափան աշխատանքի համար:

– Մեծամասշտաբ այդ ծրագրերի իրականացումը, անշուշտ, կարելի է պատկերացնել ընկերության աշխատակիցների պատշաճ մոտիվացմամբ, նրանց սոցիալական պաշտպանվածությամբ:

– Մեր աշխատակիցները գիտեն, որ խոստացածը կյանքի ենք կոչելու: Ներդրվել է աշխատակիցների մոտիվացման բազմաշերտ համակարգ, ձևավորվել են ներկողելակալային առողջ գործնական կապեր, փոխօգնության մթնոլորտ, բոլորն աշխատում են ասես մեկ մեծ ընտանիքում: Նրանք վստահ են՝ իրենց աշխատանքը պահանջված է ու գնահատված, և խնդիրներ ունենալու դեպքում մյուսներն անպայման կաջակցեն իրենց: Ղեկավարությունը, իր հերթին, պարտաճանաչ վարքագծով օրինակ է ծառայում աշխատողներին՝ նրանց մոտիվացնելով ու տրամադրելով ստեղծագործ աշխատանքի:

2025 թվականից ձեռնարկություններում ներդրել ենք առողջության ապահովագրության համակարգ: Ընտրել ենք բավականին լավ փաթեթ, որի շրջանակում անձնակազմը սպասարկվում է հանրապետության լավագույն բժշկական կենտրոններում: Այդ քայլը բավականին մեծ արձագանք է ստացել, մեր խմբի մաս կազմող համեմատաբար փոքր ըն-

կերությունները նույնպես միացել են առողջության ապահովագրության փաթեթին:

– Ի՞նչ կանխատեսում ունեք Հայաստանի հանքային ոլորտի ապագայի վերաբերյալ: Վերջերս Համաշխարհային բանկը Հայաստանի առնչությամբ հաշվետվություն էր հրապարակել, որում բավականին հոռետեսական գնահատական էր տրվում ոլորտի ապագային: Ձեր գնահատականը:

– Ինձ ծանոթ է այդ հաշվետվությունը: Նշված որոշ խնդիրների ուղղությամբ արդեն շուշափելի առաջընթաց ունենք, բայց հիմնական մասը դեռևս պահպանվում է: Ամենակարևորը, իհարկե, ընդերքօգտագործման ոլորտի ձեռնարկություններն օգտակար հանածոյի պաշարներով՝ երկարաժամկետ հեռանկարում ապահովելու հարցն է, որովհետև այդ ձեռնարկությունների կյանքը կախված է հաստատված պաշարների քանակից՝ լինի 10, 20, թե 50 տարվա կտրվածքով: Անհրաժեշտ է իրականացնել ապագային միտված հետազոտություններ, կատարել համապատասխան ներդրումներ:

Այդ հաշվետվության մեջ մեկ այլ խնդիր է մասնագիտական հանրության վերաբերության և սերնդափոխության շարունակականության ապահովումը: Անհրաժեշտ է իրավիճակին արձագանքել արագ, ամենօրյա ռեժիմով աշխատել իրավիճակը շտկելու ուղղությամբ:

Կապակի կոմբինատը մեր կառավարման շրջանում էապես ավելացրել է կրթական հաստատությունների հետ համագործակցության ուղղվող միջոցները: Ծրագրեր են իրականացվում ԵՊՀ աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի հետ. համագործակցության նոր ճակատ ենք պլանավորել, որում համատեղում ենք վերը նշված երկու խնդիրները լուծելու ջանքերը: Կապակի կոմբինատի՝ երկարաժամկետ հեռանկարում հումքային բազայի ընդլայնում և նոր մասնագետների պատրաստում:

Համագործակցություն ենք սկսել նաև «Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան» հիմնադրամի հետ:

Սա զարգացման այն ուղղությունն է, որը կարող է թույլ չտալ, որ ՀՀ բացասական կանխատեսումներն իրականանան: Ոլորտը հեռանկար կունենա Հայաստանում, եթե այդ ապագան ապահովվելու համար պատշաճ աշխատենք:

Հաշվետվության մեջ կարևոր տեղ է հատկացված նաև բնապահպանական խնդիրներին: Շրջակա միջավայրի պահպանությունը մեզ համար անվերապահորեն առաջնահերթություն է: Մեր խմբի ընկերությունների ղեկավարների առջև խնդիր է դրված՝ համակարգված կերպով ապահովել շրջակա միջավայրի պատշաճ պահպանություն, իրականացնել մշտադիտարկում, կազմակերպել համալիր միջոցառումներ, որոնք կնպաստեն

ազդակիր բնակավայրերում և տարածքներում կենսաբազմազանության պահպանությանը:

– Ի՞նչ դեր ունի կամ կարող է ունենալ Հայաստանի հանքարդյունաբերության և մետալուրգիայի ասոցիացիան՝ ոլորտի առջև ծառացած խնդիրները լուծելու, ոլորտի առաջընթացն ապահովելու գործում:

– Հանքարդյունաբերության ոլորտի ձեռնարկությունների միջև ձևավորվել են կառուցողական երկխոսության ու փոխգործակցության հստակ կանոններ, և բոլորը հիմնականում հետևում են այդ կանոններին: Խնդիրները բազմաշերտ են ու խորքային:

Շատ խնդիրներ ընդհանուր են գրեթե բոլոր ձեռնարկությունների համար, ու այդ առումով կարևորում ենք Հայաստանի հանքարդյունաբերության և մետալուրգիայի ասոցիացիայի դերակատարությունը: Դա ուշագրավ և պահանջված հարթակ է՝ ոլորտի հարցերը միասին քննարկելու համար:

Ասոցիացիան ու նրա անդամները համատեղ անելիքներ ունեն: Եվ այն, անշուշտ, կարողանում է ճիշտ կազմակերպել իր գործառնությունը՝ համախմբելով ճյուղի շահագրգիռ կողմերին: Բոլորն պետք է համատեղ ջանքերով անենք հնարավորը, որ այդ կառույցն առավել արդյունավետ աշխատի:

ՀԱՐՑԱԶՈՐՈՒՅՑ՝ ԷՄԱՆՈՒԷԼ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆԻ

ՍԱԲԱՏ ԼՊՈՒՏՅԱՆ.

«Փորձում ենք գալիք տարիներին Կապանում անցկացնել միջազգային մրցաշար»

Հարցազրույց Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահի առաջին տեղակալ, Հայաստանի շախմատի ակադեմիայի հիմնադիր, գլխավոր տնօրեն, միջազգային գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանի հետ:

Պարոն Լպուտյան, նախ կուզենայինք ամփոփել հենց Նոր ավարտված դպրոցականների շախմատի օլիմպիադայի եզրափակիչ փուլի արդյունքները: Վաղուց Կապանում նման մրցաշար չէր կազմակերպվել:

– Ինչ խոսք, եզրափակիչ փուլն անցել է շատ լարված, և ուրախ եմ, որ վերջին տարիներին Երևանի շախմատիստները ընդգծված առավելություն չունեն մարզերի շախմատիստների նկատմամբ: Մարզերից շատ դպրոցներ կարողանում են արժանի պայքար մղել: Այս մրցաշարում, օրինակ, Արարատի մարզի Այնթապի դպրոցը երրորդ տեղը գրավեց՝ իր առջև ունեցած Երևանի թիմ Երևանի թիմ 77 դպրոցի և «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիրի թիմերին: Այս երեք թիմը ամսվա վերջին կմասնակցեն դպրոցականների շախմատի Եվրոպայի թիմային առաջնությանը, որը կանցկացվի Ծաղկաձորում: 30 երկրի շախմատիստներ կնստեն խաղատախտակի շուրջ՝ պարզելու, թե ով է ուժեղագույնը: Հուսանք, որ մեր այս երեք թիմը կպայքարեն մրցաշարային աղյուսակի բարձր տեղերի համար:

– Երկու տասնամյակից ավելի է, ինչ շախմատը, որպես առարկա, դասավանդվում է հանրակրթական դպրոցներում: Կուզենայինք ներկայացնել դրա գործնական արդյունքները:

– Կարծում եմ՝ շախմատը կրթական համակարգում պահանջված մարզածն է ոչ միայն Հայաստանում, այլև ամբողջ աշխարհում: Հինգ տարի առաջ եվրոպական կառույցներից մեկի կողմից հետազոտություն անցկացվեց, թե քանի երկիր է ցանկանում, որ շախմատն ընդգրկվի իրենց դպրոցների ծրագրում: Այդ երկրների թիվն անցավ 150-ից: Նախ քան է, որ հասարակության գիտակցության մեջ նաև արմատավորվել է այն գաղափարը, որ շախմատը երեխայի համար շատ կարևոր է նրա մտածելակերպի, ստեղծագործական հնարավորությունների, վերլուծական մտքի զարգացման համար: Այս առումով Հայաստանը լավագույններից է աշխարհում, եթե ոչ՝ լավագույնը, որովհետև մեր երկիրը միակն է, որ ունի շախմատի գիտահետազոտական ինստիտուտ՝ Հայաստանի գիտության պետական կոմիտեի ենթակայությամբ: Այնպես որ այսօր Հայաստանը շատ կարևոր դեր ունի աշխարհում շախմատի ոլորտում գործընթացն ակտիվացնելու գործում:

– Հայաստանը շախմատային ավանդույթներ ունեցող երկիր է, աշխարհի չեմպիոն ենք ունեցել՝ Տիգրան Պետրոսյան, արդեն անկախացած Հայաստանում մեր շախմատի հավաքականը աշխարհի և Եվրոպայի թիմային չեմպիոն է դարձել: Արդյո՞ք ունենք մեր մեծերին արժանի հետևորդներ:

– Միանգամից ասեմ՝ մենք մեծ երկիր չենք, մարդկային այդքան ռեսուրս չունենք: Երբ պայքարում ենք հարյուր միլիոն և ավելի բնակիչ ունեցող երկրի դեմ, դա բավականին բարդ է: Բայց ամեն դեպքում մեր դիրքերը փորձում ենք պահպանել: Ունենք գրոսմայստերներ, ուլթեր եղանակ են ստեղծում միջազգային մրցաշարերում: Իհարկե, տաղանդներ ծնվում են տարին մեկ-երկուսը, որոնք դառ-

նում են համաշխարհային մեծության աստղեր: Ունենք տաղանդավոր երիտասարդներ, ավելի ստույգ՝ ունենք երկու պատանի, որոնք հնարավոր է՝ լավ ընթացքի դեպքում դառնան առաջատար գրոսմայստերներ: Մեկը Տիգրան Համբարձումյանն է, մյուսը Մոսկվայից է՝ Սերգեյ Սկլյոկին-Բաղդյանը: Մայրը հայ է, հայրը՝ իրեա, ինչպես Գարի Կասպարովի պարագայում: Ամեն դեպքում, այդ երկուսը շնորհալի են, տակավին 14 տարեկան, ովքեր արդեն իրենց լավագույն կողմերով են դրսևորում:

– Լևոն Արոնյանի՝ ԱՄՆ տեղափոխվելուց և այդ երկրի դրոշի տակ հանդես գալուց հետո Հայաստանի շախմատի հավաքականը զրկվեց իր ընդգծված

իրար մոտ են, ուստի առաջատար լինելը անցնում է մեկը մյուսին: Բնականաբար, այսօր լիարժեք առաջատար չունենք: Դա ինչ-որ տեղ բացասաբար է անդրադառնում, քանզի ինչ-որ մեկը պիտի թիմի առաջատարը լինի: Այս պահին Ձեր նշած ընդգծված առաջատարը չունենք:

– Առաջիկայում ի՞նչ է սպասվում մեր շախմատիստներին, ի՞նչ կարևորագույն մրցաշարեր կան:

– Շախմատի համաշխարհային 46-րդ օլիմպիադան է սկսվում Սամարղանդում սեպտեմբերի 15-ից 27-ը (հարցազրույցը կայացել է սեպտեմբերի 12-ին, Վ. Օ.): Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականում ընդգրկվել

Սյունիքում շախմատը զարգանում է, շախմատի Սյունիքի ֆեդերացիայի նախագահ Արտուր Խոջաբաղյանը դրական աշխատանք է կատարում, կարողանում է ճիշտ կառուցել գործընթացները: Տեսնում եմ՝ մրցավարներ և մարզիչներ են վերապատրաստվում շախմատի լուրջ մրցաշար է անցկացվել Գորիսում, հաջորդը կլինի Կապանը: Կապանցի Ալեքս Սահակյանը ՖԻԴԵ-ի վարպետ է, կարծում եմ՝ գրոսմայստեր էլ կունենանք մոտ ժամանակներս, որը պատվաբեր կլինի մարզի համար և ուղենիշ՝ պատանի շախմատիստների համար:

առաջատարից: Երբ տվյալ երկրի թիմը խաղում է շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայում կամ Եվրոպայի առաջնությունում, առանց ընդգծված առաջատարի, դժվար է հաջողություն ակնկալել:

– Միանշանակ, շատ կարևոր է, թե ով է թիմի առաջատարը: Լևոն Արոնյանից հետո առաջատարը Գաբրիել Սարգսյանն էր: Բայց քանի որ այժմ առաջատարը որոշվում է ՖԻԴԵ-ի վարկանիշային աղյուսակով, թե ով որ խաղատախտակի առջև հանդես պիտի գա, այն փոփոխվում է: Այժմ Հայկ Մարտիրոսյանն է՝ ըստ ՖԻԴԵ-ի վարկանիշի, մի քանի ամիս առաջ Հանս Սարգսյանն էր: ՖԻԴԵ-ի վարկանիշով այս երկու գրոսմայստերները

են Հանս Սարգսյանը, Հայկ Մարտիրոսյանը, Ռոբերտ Հովհաննիսյանը, Գաբրիել Սարգսյանը և Մանուել Պետրոսյանը: Կանանց թիմի կազմը ևս ներկայացուցչական է՝ բազմափորձ Էլինա Դանիելյանի գլխավորությամբ

– **Պարոն Լպուտյան, հարցերի հարց է՝ Հայաստանը ե՞րբ կունենա շախմատի թագի համար պայքարող հավակնորդ: Օրինակ՝ Ուլբեկստանը, որ նախկինում շախմատային երկիր չէր համարվում, այժմ ունի գրոսմայստերներ, ովքեր լուրջ հավակնություններ են դրսևորում: Այդ երկրի ներկայացուցիչ Ցավոխի Սինդա-րովը առաջիկա նոյեմբերին աշխարհի չեմպիոնի կոչման պայքարում ձեռնոց**

կնետի գործող չեմպիոն հնդկի Դոմառա-ջու Գուկեշին:

– Նախ պիտի ունենանք այդ տաղանդավորը, ով կես միլիարդ մարդկանց մեջ պիտի դառնա առաջինը: Դա այդքան հեշտ բան չէ: Ուլբեկստանը 30 մլն բնակչություն ունի, մենք՝ 3 միլիոն: Քանակը նույնպես մեծ նշանակություն ունի, այսպես ասեմ՝ քանակը որակ է տալիս:

– **Ի՞նչ վիճակ է շախմատի առումով Սյունիքում: Հեռանկարային շախմատիստներ տեսնո՞ւմ եք:**

– Սյունիքում շախմատը զարգանում է, շախմատի Սյունիքի ֆեդերացիայի նախագահ Արտուր Խոջաբաղյանը դրական աշխատանք է կատարում, կարողանում է ճիշտ կառուցել գործընթացները: Տեսնում եմ՝ մրցավարներ և մարզիչներ են վերապատրաստվում շախմատի լուրջ մրցաշար է անցկացվել Գորիսում, հաջորդը կլինի Կապանը: Կապանցի Ալեքս Սահակյանը ՖԻԴԵ-ի վարպետ է, կարծում եմ՝ գրոսմայստեր էլ կունենանք մոտ ժամանակներս, որը պատվաբեր կլինի մարզի համար և ուղենիշ՝ պատանի շախմատիստների համար:

– **Շախմատը մեծ ծախսեր պահանջող մրցածն է, բայց, այնուամենայնիվ, մրցումներ են կազմակերպվում, մրցանակակիրներին պարգևատրել է պետք, նրանց մարզիչների գիշերակացի, սննդի կազմակերպում և այլն: Այդ ամենին պետական հոգածություն է անհրաժեշտ, վերաբերմունք, նաև հովանավորներ: Այս ամենը կա՞, թե՞ չկա:**

– Իհարկե կա, բայց ավելի քիչ, քան նախկինում: Օրինակ, դպրոցականների օլիմպիադայի այս մրցաշարն իրականացվեց Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության գլխավոր հովանավորությամբ: Արդեն քսան տարի է՝ այդ կազմակերպությունն օլիմպիադայի կողքին է: Նաև ցանկանում եմ մի հետաքրքիր փաստ հայտնել:

Երկու տարի առաջ ՖԻԴԵ-ի 100-ամյակն էր: Պարգևատրումներ եղան մի քանի անվանակարգերում՝ «100 տարվա լավագույն թիմ», «Լավագույն շախմատային գործիչ», «Լավագույն շախմատիստ» և այլն: Հայաստանին շնորհվեց «100 տարվա լավագույն թիմ» տիտղոսը: Բայց մենք դա ձեռք բերեցինք 32 տարվա կտրվածքով, այսինքն՝ այդքան տարի առաջ Հայաստանը ձեռք բերեց անկախություն: Դա ֆանտաստիկ ցուցանիշ է, որը մեր սպորտային կյանքում երկար ժամանակ կլինի միակը: Ցավում եմ, որ այդ մասին քիչ խոսվեց, հայ հասարակության մեծ մասը անտեղյակ եղավ այդ ամենից:

– **Ի՞նչ կավելացնեիք ասվածին՝ որպես մեր զրույցի վերջաբան:**

– Կուզենայի, որ շախմատը շատ կարևոր վի մեր հասարակության կողմից: Շախմատը պիտի տարածվի ստանա Հայաստանի մարզերում, ինչին հասնելու համար քննարկումների մեջ ենք, փորձում ենք գալիք տարիներին Կապանում անցկացնել միջազգային մրցաշար, որը շախմատի առումով Կապանը ճանաչելի կդարձնի, և շատ օգտակար կլինի մարզի ընդհանուր զարգացման առումով: Դա նաև մի ճանապարհ է, որով շախմատը հասնելի կլինի տաղանդավոր երեխաներին:

ԶՐՈՒՅՑԸ՝ ՎԱՅՐԱՍ ՕՐԲԵԼՅԱՆԻ

Աննախադեպ մարզական տոն Քաջարանում

Քաջարանում սեպտեմբերի 23-ին բոլոր ճանապարհները քաղաքի մարզահամալիր էին տանում: Հինգերորդ անգամ անցկացվում էր համայնքապետ Մանվել Փարամազյանի անվան հունահռոմեական ըմբշամարտի մրցաշարը: Այս անգամ՝ այլ ձևաչափով, քանզի այն միջազգային մրցաշարի կարգավիճակ ունի. մասնակցում էին 11 երկրի մոտ 330 պատանի ըմբիշներ:

Քաջարան էին ժամանել մարզաշխարհում հայտնի ըմբիշներ, օլիմպիական, աշխարհի ու Եվրոպայի չեմպիոններ, հայտնի այլ մարզիկներ ու մարզիչներ: Դժվար է հիշել, թե Քաջարանում բարձր կարգի նման մրցաշար երբ է անցկացվել: Եվ դա հիշի՞ ձևավորումը, և հանդիսականների սրտանց երկրպագելը, և գորգին ըմբիշների ցուցադրած հնարքները դիտարժան էին:

Կեսօրից առաջ երկու մրցագորգերի վրա տրվեց մրցաշարի մեկնարկը, իսկ ժամը 17:00-ին տեղի ունեցավ բացման հանդիսավոր արարողությունը: Ազգային տարազներով աղջիկները դահլիճ մտան մասնակից երկրների դրոշներով՝ Ռուսաստանի Դաշնություն, Լիտվա, Ուզբեկստան, Ղրղզստան, Հայաստան, Գերմանիա, Հունաստան, Շվեդիա, Քաթար, Իրան, Վրաստան:

Օրհնության կարգ կատարեց Քաջարանի տարածաշրջանի հոգևոր հովիվ տեր Հիրակ քահանա Խանոյանը: Երկրներին ողջունեց Քաջարան քաղաքի պատվավոր քաղաքացի, ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պատվավոր աշխատող Մերուժան Աթայանը: Այնուհետև, տանտիրոջ իրավունքով, պատանի ըմբիշներին և նրանց մարզիչներին հաջողություններ մաղթեց նախկին ըմբշամարտիկ, Քաջարանի համայնքապետ Մանվել Փարամազյանը:

Նա պատվավոր հյուրերին՝ օլիմպիական չեմպիոն Դավիթ Չակվետաձեին, աշխարհի չեմպիոն Վադիկ Գալստյանին, Եվրոպայի կրկնակի չեմպիոններ Ռոման Ամոյանին, Կարեն Մնացականյանին, վերջերս Բաթում մինչև 17 տարեկանների չեմպիոն դարձած Ջանես Նազարյանին, Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի տնօրենի տեղակալ, կայուն զարգացման գծով տնօրեն Արմեն Ստեփանյանին անվանական մրցանակներ հանձնեց: Հուշանվերներ ստացավ նաև Քաջարանի համայնքապետը:

Պարգևատրումից հետո, երբ համայնքապետ Մանվել Փարամազյանը գնում էր իր տեղը զբաղեցնելու, մրցագորգի վրա անակնկալ սալտո կատարեց՝ հավաստելով, որ ինքն էլ նախկինում ըմբշամարտիկ է եղել:

Այնուհետև հանդես եկան պարային

խմբեր և երաժիշտ կատարողներ՝ ավելի թե՛ ժացնելով տոնական մթնոլորտը:

* * *

Քաջարանի մարզահամալիրում սեպտեմբերի 24-ին ևս Մանվել Փարամազյանի անվան հունահռոմեական ըմբշամարտի մրցաշարի շրջանակում գոտեմարտերի լարված օր էր: Մրցումային երկրորդ օրն ըմբիշներն իրենց հարաբերությունները պարզեցին ուժ թաշային կարգում: Միայն երեկոյան կողմը մրցանակները գտան տերերին: Քաջարան համայնքի ղեկավար Մանվել Փարամազյանը նախ պարզաներ հանձնեց մրցավարներին, այնուհետև տարբեր երկրներից ժամանած պատվիրակությունների ղեկավարներին, նոր միայն մրցաշարի կազմակերպիչներին:

Ամենավերջում պարզևատրվեցին հաղթողներն ու մրցանակակիրները: Ընդ որում հաղթողները մեդալներից զատ՝ ստացան չեմպիոնական գոտի և զավար:

«Սյունյաց երկիր»-ը փորձեց իմանալ հյուրերի կարծիքը մրցաշարի վերաբերյալ:

Գուրգեն Սահակյան (մրցաշարի

գլխավոր մրցավար, օլիմպիական կարգի մրցավար)

Մրցաշարը կազմակերպվել էր բարձր մակարդակով: Երկու կարծիք լինել չի կարող, որ այն իր նպաստը կրեցի ըմբշամարտի զարգացմանը մարզում: Պատանիները կոզևորվեցին, ավելի պարտաճանաչող են կմասնակցեց պարապմունքներին: Ինչքան շատ երեխաներ հաճախեց պարապմունքների, դրական արդյունքը երկար սպասել չի տա: Ասում են՝ քանակից որակ է ծնվում:

Բավականին հետաքրքիր գոտեմարտերի ականատես եղանք: Երբ մրցագորգ էին դուրս

գալիս հավասար ուժերով ըմբիշներ, գոտեմարտը դիտարժան էր դառնում: Մրցակիցներից շատ բան է կախված: Նման մրցաշարերից են ծնվում օլիմպիական և աշխարհի չեմպիոնները: Այս մրցաշարում հեռանկարային մարզիկների տեսանք: Բայց դա քիչ է, նրանք պետք է քրտնաջան մարզումների շնորհիվ բարձրացնեն իրենց վարպետությունը:

Դավիթ Չակվետաձե (Ռիո դե ժանեյրոյի 2016 թ.օլիմպիադայի չեմպիոն)

Նախ ուզում եմ շնորհակալություն հայտնել Քաջարանի համայնքապետարանի աշխատակազմին՝ այս մրցաշարը կազմակերպելու համար: Իսկ մրցումները բավականին բարձր մակարդակ ունեին: Պատանի ըմբիշները գրագետ ելույթներ էին ցուցադրում: Շնորհավորում եմ հաղթողներին և մրցանակակիրներին ու հաջողություններ մաղթում առաջիկայում:

Օլիմպիական կարգի մրցավար իրանցի Ալի Պոլաթխանն անկեղծացավ, թե չէր պատկերացնում, որ Քաջարանում այսպիսի մրցումներ կարող են կազմակերպել: Իսկ պատանի ըմբիշների առումով նշեց, որ տեխնիկայես պատրաստված էին:

Մրցաշարի մասնակիցները կրկին հանդիպելու ակնկալիքով հրաժեշտ տվեցին միմյանց:

ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

Վասն հայրենյաց մեռար, դու շատ ապրեցար...

44-օրյա պատերազմի վեցերորդ տարին լրացավ, էլի կանցնեն տարիներ, տասնամյակներ, բայց Նրա պատճառած վերքը երբեք չի սպիանա: Աղետաբեր պատերազմի մի զարկն էր քաջարանցի Արմեն Ալիքի Առաքելյանը, ում 30-րդ տարեդարձը լրացավ սեպտեմբերի 25-ին: Նախախնամությունը Նրան ընդամենը 24 տարեկան էր շնորհել: Ընդամենը 24 գարուն ապրեց, և բոլորի մտապատկերում կմնա որպես 24 տարեկան՝ կենսախիղճ ու պատրաստակամ երիտասարդ:

Ընտանիքի կրտսեր որդին էր Արմենը, եղբայրներից փոքր էր 6-7 տարով՝ աչք է բացել 1996-ին Քաջարանում, սովորել Սո. Շահումյանի անվան միջնակարգ դպրոցում, ապա Երևանի օլիմպիական հերթափոխի պետական մարզական քոլեջում: Հետո ընդունվեց ՀՀ ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ծանրամարտի բաժինը: Երկրորդ կուրսի կեսից զորակոչվեց պարտադիր զինծառայության: Ակրիլյան քառօրյա պատերազմի ժամանակ թափիչի այն զորամասում էր, որն առաջինը մարտի մեջ մտավ հակառակորդի հետ: Ծնողները, բնականաբար, անհանգստանում էին, իսկ Նա հուսադրող պատասխաններ էր տալիս: Արմենի և Նրա նմանների նվիրումի շնորհիվ թշնամին հրադադար խնդրեց, և խաղաղություն հաստատվեց: 2016 թ. սեպտեմբերի 2-ին ՀՀ Նախագահի հրամանագրով՝ ցուցաբերած խիզախության համար, պարգևատրվեց «Արիության» մեդալով:

2017 թ. զորացրվել է, անմիջապես աշխատանքի անցել «Չանգեզուրի ՊՄԿ» ՓԲ ընկերությունում՝ անվտանգության աշխատակից, կրթությունը շարունակել է հեռակա ուսուցմամբ և ավարտել 2020 թվականին: Հոր և եղբայրների հետ բազմաթիվ ծրագրեր էին կազմել. տունը վերակառուցել, տնտեսությունը խոշորացնել և ամենակարևորը՝ ընտանիք կազմել:

Բայց ինչպես ասում են՝ ուրբաթը շաբաթից շուտ եկավ: Թշնամին սանձադրծեց Նոր և արյունալի պատերազմ: 2020 թ. սեպտեմբերի 28-ին կամավորագրվեց և մեկնեց Արցախ: Օրեր անց Արցախ է մեկնել Նաև ավագ եղբայրը:

Արմենը ռազմաճակատի հարավում միացել է Քյարամ Սյույանի անվան եզդիական ջոկատին, որի հրամանատար Ռզգո Սար-

հանգյանը Նախապես զգուշացրել էր կարգապահական բացառիկ պահանջների և ջոկատում ընդունված խիստ կարգապահության մասին: Ի պատասխան Արմենն ասել է, որ հենց կարգապահությունն ու կազմակերպվածությունն են իրեն գրավել այդ ջոկատում: Մի քանի օր ծառայելուց հետո տուն էր վերադարձել, վերցրել իրենց «Վիլիսը» և կրկին մեկնել ռազմաճակատ: Ականատեսները պատմում են, որ Նրան կարելի էր տեսնել ռազմաճակատի տարբեր հատվածներում: Չարմանալիորեն հասցնում էր թե՛ վիրավորներին տեղափոխել, թե՛ մնունդ ու ջուր հասցնել, թե՛ ռազմամթերքով ապահովել զինակիցներին:

Ավաղ, հոկտեմբերի 13-ը աղետաբեր եղավ 24-ամյա երիտասարդի համար: Թշնամու անօղաչու թռչող սարքի արձակած արկի բեկորը մահացու խոցեց Նրան: Արցախի պաշտպանության համար կյանքը չինայած Արմեն Առաքելյանը հետմահու պարգևատրվել է «Մարտական ծառայություն» մեդալով: Հայրենիքի պաշտպանը հուղարկավորվել է Քաջարանի զոհված զառամարտիկների հուշահամալիրում՝ Նահատակ զինակիցների կողքին:

2026 թ. սեպտեմբերի 25-ին նշվեց Արմեն Առաքելյանի ծննդյան 30-րդ տարեդարձը: Նախ հարգանքի տուրք մատուցվեց Քաջարանի զոհված մարտիկներին հուշահամալիրում:

Ապա արարողության մասնակիցներն այցելեցին Նրա ծննդավայր Խաչիսա գյուղը: Նրա պատվին կառուցված մատուռի մոտ տեղադրվել է Նահատակ մարտիկի բրոնզաձուլ արձանը (քանդակագործ՝ Ռաֆայել Առաքելյան): Քաջարանի համայնքի ղեկավարի օգնական Դավիթ Համբարձումյանը հիշատակի խոսք հնչեցրեց, Նաև Ներկայացրեց Արմեն Առաքելյանի մարտական ուղին: Արձանի բացման պատիվը վերապահվեց Քաջարան համայնքի ղեկավարի տեղակալ Չոհրապ

Առաքելյանի և Արմեն Առաքելյանի եղբորը՝ Գուրգեն Առաքելյանին:

Քաջարանի երգիչ-երգչուհիները հանդես եկան հայրենասիրական երգերով:

...Հայրենիքի զինվորի համար հավերժ ճամփորդ դառնալուց հետո սկսվում է մի այլ՝ երկրային կյանք. Նա ապրում է բոլորի հուշերում ու մտորումներում: Հին ժամանակներում էին ասում՝ վասն հայրենյաց մեռար, դու շատ ապրեցար...

ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

Բենզինի թանկացումը լրջագույնս անհանգստացնում է բնակչությանը

Հայաստանում առաջին անհրաժեշտության մի շարք ապրանքների և դեղորայքի թանկացման ֆոնին առանձնահատուկ մտահոգիչ է բենզինի Եական թանկացման փաստը: Բենզինի վառելիքի թանկացումն ուղղակիորեն կապված է հենց այդ ապրանքների փոխադրումների հետ: Այն միայն չի սահմանափակվում լցակայանում ցուցանակի փոփոխությամբ, այլև խփում է ընտանիք պահող մարդու գրպանին: Այդ թանկացումը շղթայական ռեակցիայի է նման:

Մասնագետները բենզինի գնի աճը մի շարք գործոններով են պայմանավորում՝ միջազգային շուկայում նավթամթերքների թանկացում, պատերազմ Մերձավոր Արևելքում, լարված իրավիճակ Ռուսաստանի վառելիքի շուկայում, որտեղից ներկրվում է Հայաստան մտնող բենզինի մեծ մասը՝ որոշ տվյալներով մոտ 90 տոկոսը: Բենզինի գնի աճին զուգահեռ բարձրացել է հեղուկ գազի գինը՝ հասնելով 250 դրամի (Նախկինում 140-180 դրամ էր):

Իրողությունն այն է, որ հայաստանյան լցակայաններում այսօր բենզինի «ռեզուլյար» տեսակը վաճառվում է 600 դրամով, «արեմիումը»՝ 620 դրամով, իսկ հեղուկ գազը՝ 230-340 դրամով:

Սա դեռ ամենը չէ: Եական գնաճ է նկատվել դիզելաշարժի պարագայում, որի լիտրը հասել է 720 դրամի: Տաքսի ծառայությունից օգտվելիս հետաքրքրվում եմ վառելիքի վերջին ժամանակներս բարձրացված գներին:

«Հզիտենք սրա վերջն ինչ է լինելու,» մեր գրույցի ընթացքում ասաց տաքսու վարորդը: – **Վառելիքի թանկացմանը զուգահեռ կթանկանան առաջին անհրաժեշտության ապրանքները, ինչը Նոր հոգս պիտի դառնա սոցիալապես անապահով խմբի համար: Սա միայն վարորդներին չի վերաբերվում կամ անհանգստացնում:**»

Ուշագրավն այն է, որ Հայաստանին բենզին մատակարարող հիմնական երկրներում, ոչ էլ մի շարք այլ պետություններում այսչափ թանկացում պարզապես չի արձանագրվել: Դեռ ավելին՝ ուսումնասիրությունները պարզել են, որ Հայաստանի հարևան երկրներում (Կրասնայն, Ադրբեջան, Թուրքիա, Իրան), բենզինը և մյուս վառելիքները հենց մեր երկրում են ամենաթանկը:

ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի հրապարակած տվյալներով՝ 2026 թ. օգոստոսին Նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատությամբ՝ բենզինի գինը հանրապետությունում բարձրացել է 11 տոկոսով, իսկ հեղուկ գազինը՝ 23.6 տոկոսով: Եվ սա այն բանի ֆոնին, որ իշխանությունները տևական ժամանակ ներկայացնում էին, թե առանձնահատուկ բաղաբաղականություն են վարում դիվերսիֆիկացման, Նոր աղբյուրների ներգրավման և Նախկին կախվածություններից ազատվելու ուղղությամբ:

Վերջին ժամանակներս թե՛ խորհրդարանում, թե՛ կառավարությունում բավականին

թմբկահարվեց Ադրբեջանով ներմուծվող բենզինի փաստը, բայց, ինչպես երևում է, դա էլ չփրկեց իրավիճակը, ավելի ստույգ՝ դա մի կաթիլ էր օվկիանոսում և ավելի շատ՝ քարոզչական Նպատակ է հետապնդում ըստ ամենայնի: Տաքսու վարորդները Նախապատվությունը տալիս են հեղուկ գազին: ««**Ռեզուլյար» տեսակը 470-480 դրամից դարձել է 600 դրամ, և դա տեղի է ունեցել մեկ ամսվա ընթացքում, բայց տաքսու վարձը մնացել է**

Նույնը, գազն էլ է թանկացել՝ տարբեր լցակայաններում գինն էլ է տարբեր»,» մտահոգություն է հայտնում մի այլ վարորդ:

Տնտեսվարողները պետք է հիմնավորեն իրենց գնային քաղաքականությունը: Նաև իր ծանրակշիռ խոսքը պիտի ասի ՀՀ մրցակցության և սպառողների շահերի պաշտպանության հանձնաժողովը, որ ուսումնասիրում և վերահսկում է բենզինի շուկան:

ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

Լրացել է Գարեգին Նժդեհի 140-ամյակը: Նշանավոր տարեդարձի առթիվ մայր հայրենիքում և սփյուռքում ոգեկոչում են մեծ հայի հիշատակը, կազմակերպում բազմաթիվ միջոցառումներ:

Նժդեհին նվիրված ցուցադրություն Սիսիանի պատմության թանգարանում

Ա հավասիկ, Սիսիանի Ն. Ադոնցի անվան պատմության թանգարանում բացվեց ռազմական և պետական գործչին նվիրված ժամանակավոր ցուցադրություն: Առաջին անգամ ներկայացված են մեծ զորապետի և բաղաձայն գործչի բանտային հագուստը և ձիու թամբը՝ Հայաստանի պատմության թանգարանի հավաքածուից, ինչպես նաև մասնավոր հավաքածուից ձեռք բերած թուրք, գրասեղան և գրենական պիտույքները: Ցուցադրանքում արխիվային լուսանկարներ են և նամակներ, պատմական վավերագրեր, բանտային գրառումներ, որոնք ամբողջական պատկերացում են տալիս Գարեգին Նժդեհի կյանքի և գործունեության տարբեր փուլերի մասին:

Հոկտեմբերի 13-ին տեղի ունեցավ ցուցադրանքի բացումը: «Ն. Ադոնցի անվան Սիսիանի պատմության թանգարան» մասնաճյուղի ղեկավար Հասմիկ Գրիգորյանը նախ երախտագիտություն հայտնեց Հայաստանի պատմության թանգարանի տնօրեն Դավիթ Պողոսյանին և մասնաճյուղերի գծով փոխտնօրեն Արուսյակ Ղազարյանին: Նրանց ջանքերի շնորհիվ հնարավոր եղավ կազմակերպել ցուցադրությունը, որն այցելուներն ապահովելու դեպքում կտևի մինչև հաջորդ տարվա ամառը:

«Նժդեհին ուներ երկու հենարան՝ Աստված ու հայրենիք: Ինքն էլ ընտրել է իր անունը՝ Նժդեհ, որ կնշանակի պանդուխտ, աստանդական, թափառող մարդ, ում հո-

գին դեգերում էր ամենուր՝ հանուն այն բոլոր նպատակների, որոնք տանում են դեպի արդարություն և արդարամտություն: Մաղթում եմ, որ Նժդեհյան ոգին ավիզի նման լցվի մեր զորավոր ազգի երակների մեջ, մեր զինվորներն ամրակուռ լինեն: Ուզում եմ, որ Նժդեհի պատկերացրած Հայաստանն ունենա ամուր սահմաններ», – բացման խոսքում ասաց Հասմիկ Գրիգորյանը:

Օրվա բանախոսը «Սյունյաց երկիր» թերթի գլխավոր խմբագիր Սամվել Ալեքսանյանն էր, ով նախ իր խոսքի սկզբում փոքր-ինչ շեղ-

վեց օրվա թեմայից, երախտագիտություն հայտնելով ԱՆԻ Ավետիսյանին՝ Շաքի գյուղից, ով այլևեցի տիկնոջը վայել բաշտությամբ վնասազերծեց մեր երկրի ներխուժած աղլբեջանցուն՝ փրկելով նաև իր երեխաների կյանքը:

Անդրադառնալով Նժդեհի գործունեությանը՝ նշեց, որ ռազմագետ ու զորավար Նժդեհի կողքին, պիտի ներկայացնել փոխտուրք և բանաստեղծ Նժդեհին: Եվ մեծ հայի կերպարը ներկայացրեց մշակութային տիրույթում: Նախևառաջ շեշտելով այն հանգամանքը, թե երբ 1920-21 թթ. հունիս-հուլիս ամիսներին

Սյունիքը մնաց Հայաստանի Հանրապետության կազմի մեջ, դա բացառապես Նժդեհի գործունեության արդյունքն էր:

Նժդեհի կերպարն անդրադարձներ է ունեցել գրականության մեջ: Այս համատեքստում բանախոսը հիշատակեց Սերո Խանդավյանին: Առաջիններից մեկը նա գրականություն բերեց մեծ հային՝ իր «Նժդեհ» վեպով, որը լույս ընծայվեց 1993 թվականին: Ճիշտ է, Խանդավյանի այս ստեղծագործությունը գեղարվեստական արժանիքներով զիջում է մյուս լայնակալ գործերին, ասենք, «Թագուհին հայոց» և «Մխիթար սպարապետ» պատմավեպերին, բայց արցախյան շարժման օրերին նման մի գործ անհրաժեշտ էր՝ մարդկանց ոգին բարձրացնելու, Արցախը փրկելու գործում նրանց ոգեշնչելու համար: Այդ վեպով գրողը Նժդեհի կերպարի համար պատուհան բացեց դեպի գրականություն:

Նժդեհապատումի շարքից Ս. Ալեքսանյանը հաջորդը հիշատակեց Արման Ամիրխանի «Սպիտակ արծիվը» վիպակը, որն արտացոլում է Նժդեհի Բալկանյան պատերազմների շրջանը:

Հաջորդիվ անդրադարձ եղավ Նժդեհի կերպարի արտացոլումներին կինոարվեստում, մասնավորապես «Չանգեզուր» կինոնկարին: Ցավոք, դրանում Նժդեհը չի ներկայացվել հավուր պատշաճի, եթե չասենք, նրա կերպարը նսեմացվել է: Ֆիլմի արժանիքն այն է, որ նրանում ընդգրկված են ժամանակի լավագույն դերասաններ, կինոնկարի երաժշտությունը գրել է մեծանուն Արամ Խաչատրյանը, հաջողված և կոլորիտային են մասսայական տեսարանները:

Նժդեհի կերպարը կինոյում փորձեցին մարմնավորել նաև մեր օրերում, բայց ֆիլմն ավելի բան բացասական արձագանքներ ունեցավ, քան դրական: Այնպես որ Նժդեհյան կինոպատումի էջը տակավին փակված չէ...

Ինչպե՞ս, ելույթներից հետո թանգարանի այցելուները ծանոթացան ցուցադրանքին, որ իր տեսակով աննախադեպ է Սիսիանում:

ՎԱՀՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

Ցերեկույթ Կապանում՝ նվիրված աշխարհահռչակ հայագետ և բյուզանդագետ Նիկողայոս Ադոնցին

Սյունիքի մարզային գրադարանի սպասարկման բաժնում կազմակերպվեց ցերեկույթ՝ նվիրված պատմաբան, բյուզանդագետ, բանասեր Նիկողայոս Ադոնցին:

Գրադարանի առաջատար մասնագետ Հասմիկ Թորոսյանը հակիրճ ներկայացրեց օրվա խորհուրդը: Ցուցադրվեց տեսաֆիլմ՝ աշխարհահռչակ գիտնականի կյանքը և գործը ներկայացնող:

Նրա շատ ուսումնասիրությունները դուրս են եկել ազգային պատմության շրջանակից և դարձել համընդհանուր պատմությունը հարստացնող արժեքներ: Սա էր ֆիլմի լեյտմոտիվը: «Սյունյաց երկիր» թերթի խմբագիր Սամվել Ալեքսանյանն ըստ ամենայնի արժևորեց Ադոնցի գիտական վաստակը հայագիտության մեջ՝ ներկաներին հիշեցնելով տարածված կարծիքը, թե հայոց պատմագիտության մեջ նրա տեղը դեռ շատ երկար ժամանակ բաց կմնա:

Օրվա բանախոսն անդրադարձ կատարեց նրա երեք կորոշողին աշխատություններին՝ «Հայաստանը Յուստինիանոսի դարաշրջանում», «Հայաստանի պատմությունը: Ակունքները. X-VI դդ. Ք. ա.», «Դիոնիսիոս Թրակացին և հայ մեկնիչները»: Սամվել Ալեքսանյանը նշեց, որ պատմաբանը Սյունիքի մասին կոնկրետ աշխատություն չի հեղինակել, բայց մեր երկրամասի վերաբերյալ խնդրահարույց շատ հարցերի պատասխաններ կարելի է իմանալ նրա գործերից:

Ադոնցը ժամանակակիցն էր Կոմիտասի, սովորել են Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան ճեմարանում: Խորհրդանշական է, որ Կապանի թիվ 2 երաժշտական դպրոցի դասատու Ջերմինե Իշխանյանը կատարեց կոմիտասյան մի երգ:

Հաջորդիվ ելույթ ունեցավ գրաբարագետ, քաղաքագետ Ալեքսանդր Քանանյանը, ով անդրադարձ կատարեց «Դիոնիսիոս Թրակացին և հայ մեկնիչները» աշխատությանը:

ՎԱՅՐԱՍ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

1956 թվականին կառուցված մարզահամալիրը կվերակառուցվի. ՀԱՊՀ-ի և Կապանի ԼՅԿ-ի հուշագիրը

Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանը և «Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատ» ՓԲԸ-ն ստորագրել են համագործակցության հուշագիր, որով մեկնարկում է երկարաժամկետ և ինստիտուցիոնալ գործընկերություն: Առաջին համատեղ նախաձեռնությունը ՀԱՊՀ-ի սպորտային համալիրի վերակառուցմանն ու արդիականացմանն ուղղված նպատակային աջակցությունն է: Այս մասին Իրավաբան.net-ը տեղեկանում է ՀԱՊՀ-ի ռեկտոր Գոռ Վարդանյանից:

Ըստ ռեկտորի՝ 1956 թվականին կառուցված մարզահամալիրը վերածվում է ժամանակակից, բազմաֆունկցիոնալ սպորտային միջավայրի, որտեղ նախատեսվում են բասկետբոլի, վոլեյբոլի, ֆուտբոլի և հանդբոլի մարզասրահներ, լողավազան, ուժային և կարդիո մարզասրահներ, բոնգեմարտի և մարտարվեստների մարզասրահներ, ըմբշամարտի մարզասրահ, ինչպես նաև ժամանակակից հանդերձարաններ և անհրաժեշտ օժանդակ ենթակառուցվածքներ:

«Սա պարզապես մարզադահլիճի վերանորոգում չէ: Սա ներդրում է մեր համայնքի և Հայաստանի ապագայի մեջ», – նշել է Գոռ Վարդանյանը:

Ռեկտորի խոսքով՝ համալսարանը ցանկանում է, որ ՀԱՊՀ-ում ապագա ինժեները ոչ միայն բարձրակարգ մասնագետ լինի, այլև առողջ, ակտիվ, կարգապահ, թիմում աշխատելու, առաջնորդելու և պատասխանատվության կրթությունը ստանալու:

Նատվություն կրելու կարողությամբ ձևավորված անհատ: Նրա գնահատմամբ՝ ժամանակակից համալսարանը միայն լսարաններ և լաբորատորիաներ չեն, այլ միջավայր, որտեղ գիտելիքը, գիտությունը, առողջությունը, սպորտը և մարդկային զարգացումը միասին են ձևավորում ապագայի մասնագետին:

Համագործակցության արդյունքում, ըստ ռեկտորի, ուսանողներն ու աշխատակիցները ստանալու են ավելի բարձրակարգ պայմաններ՝ ֆիզիկական ակտիվության, սպորտով զբաղվելու, առողջ ապրելակերպի և համալսարանական ակտիվ կյանքի համար:

Նշվում է նաև, որ ՀԱՊՀ-ն և «Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատ» պայմանավորվել են զարգացնել համագործակցությունը նաև կրթության մեջ:

յան, գիտության, նորարարության, մարդկային կապիտալի և կրթական ենթակառուցվածքների զարգացման այլ ուղղություններով:

Ռեկտորը շնորհակալություն է հայտնել «Կապանի լեռնահարստացման կոմբինատ» ՓԲԸ-ին՝ վստահության, գործընկերության և ՀԱՊՀ-ի զարգացմանն ուղղված ներդրման համար:

Հիշեցնենք, որ վերջերս ՀԱՊՀ-ն ինստիտուցիոնալ համագործակցության հուշագիր էր ստորագրել նաև Հանգեզուրի պոլիտեխնիկայի կոմբինատի և ՀՊՄԿ բարեգործական հիմնադրամի հետ՝ Լեռնամետալուրգիայի և քիմիական տեխնոլոգիաների ինստիտուտի շենքը վերակառուցելու և ժամանակակից լաբորատորիաներ ստեղծելու ուղղությամբ:

Մեղրիի մարզամշակութային կենտրոնում տեղի ունեցավ «Ֆրանսահայ գրաֆիկայի մեծագույն վարպետները» ցուցահանդեսի բացումը

Սեպտեմբերի 22-ին Մեղրիի մարզամշակութային կենտրոնում «Երևանի մարզերի-2026» ծրագրի շրջանակում տեղի ունեցավ «Ֆրանսահայ գրաֆիկայի մեծագույն վարպետները» ցուցահանդեսի բացումը:

Միջոցառմանը ներկա էին Մեղրիի համայնքի ղեկավարի առաջին տեղակալ Արթուր Գրիգորյանը, Մեղրիի համայնքապետարանի աշխատակիցները, ինչպես նաև համայնքի բնակիչները:

Ցուցահանդեսում ներկայացված են Երևանի ժամանակակից արվեստի թանգարանի հավաքածուից ընտրված ֆրանսահայ անվանի արվեստագետներ Գառզուի և ժանսեմի գրաֆիկական աշխատանքները:

Միջոցառումը հնարավորություն է ընձեռում Մեղրիի բնակիչներին ծանոթանալու ֆրանսահայ արվեստի նշանավոր ներկայացուցիչների ստեղծագործական ժառանգությանը և վայելելու նրանց ինքնատիպ արվեստը:

Ցուցահանդեսի շրջանակում նախատեսված է նաև մանկապատանեկան ստեղծագործական աշխատանք՝ «Մոնոտիպ և խառը տեխնիկա. ստեղծագործենք միասին» խորագրով:

Ցուցահանդեսը Մեղրիի մարզամշակութային կենտրոնում կգործի մինչև սեպտեմբերի 30-ը:

ՄԵՂՐԻԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱԴԵՏԱՐԱՆ
23.09.2026

Խմբագրական

Սյունիքում անվտանգային և պետական կառավարման նոր համակարգերի ներդրումը վաղուց հասունացած հարց է

Սկիզբը՝ էջ 1

Մեզ մինչև է հիմա չեն ասում՝ Սյունիքի մարզը երբեմնի 4506 բառակուսի կմ-ի փոխարեն որքան տարածք է զբաղեցնում ներկայումս:

Ստեղծված իրավիճակում մեզ հատկապես զարմացնում է այն տգետների ու կիսագրագետների հայտարարությունը, թե Յալախանի ձևավորությունը որոշարկված պետական սահման չունի:

Այդ տգետներին ու կիսագրագետ գոյություններին տեղեկացնում ենք՝ Սյունիքի հյուսիսային եւ արեւելյան սահմաններն ամբողջապես ճշտվել-ճշգրտվել են երկու անգամ՝ 1920-ականներին եւ 1980-ականների երկրորդ կեսին:

Ուշագրավ մի հարց էլ. Շաքիի միջադեպից երեք-չորս օր առաջ Գորիսի դպրոցականներն անգամ պատմում էին, որ Իշխանասարով թուրքեր են մտել Սյունիք...

Մենք լուրջ չհամարեցինք այդ խոսակցությունը:

Նաեւ պատշաճ չհամարեցինք այդ տեղեկատվության հանրայնացումը. պիտի ասեին խուճապ ենք առաջացնում, չստուգված տեղեկություններ ենք տարածում:

Սակայն, ինչպես օրեր առաջ պարզվեց, խոսակցությունը հիմքեր ուներ եւ այդ մասին գիտեին պետական համապատասխան կա-

ռուցները:

Ու զարմանալի է՝ ինչո՞ւ այդ մասին պաշտոնապես չի տեղեկացվել մարզի բնակչությանը՝ զգոն լինելու համար:

Յերթական անգամ սյունեցիների առջեւ մեկ այլ եւ չափազանց կարեւոր հարց է ծառացել Շաքիի ողբերգությունից հետո՝ պետական ո՞ր կառույցը կամ ո՞ր պաշտոնյաներն են Սյունիքի կառավարման պատասխանատուները:

Սյունիքի օրվա մարզպետի, մարզպետարանի մասին չենք խոսում. կյանքը որերորդ անգամ ցույց տվեց, որ մարզպետն ու մարզպետարանը որեւէ կապ չունեն երկրամասի իրական հոգսերի հետ (ովքեր համաձայն չեն մեր գնահատականին՝ թող մատնանշեն գոնե մեկ դեպք, որ Սյունիքում գտնվելու չորս եւ ավելի տարվա ընթացքում՝ մարզպետի պաշտոնը զբաղեցնող անձը երկրամասին առնչվող պրոբլեմատիկ որեւէ հարցի վերաբերյալ սեփական կարծիք կամ մտահոգություն է հայտնել):

Սովորական գաստարբայտերի տպավորություն թողած այդ պարոնին սովորաբար տեսնում ենք միայն ինչ-որ խոհանոցային փառատոներում կամ ֆեստիվալներում...

Բացի, իհարկե, Կապան մարզկենտրոնից, որտեղ այդպես էլ նրան (մեծամասամբ) լուրջ չեն ընդունում:

Եվ, առհասարակ, ժամանակն է, որ Սյունիքում ստեղծվի կառավարման նոր ու հատուկ մարմին՝ ժամանակի մարտահրավերներին համահունչ լիազորություններով:

Չէ, չենք ասում Սյունիքի մարզպետարանը չնչել հողի երեսից:

Պարզապես պետք է նրա անունը փոխել եւ որդեգրած գործառնությունների համահունչ դարձնել. օրինակ, բանսարկության, քսության, անդեմության եւ խառնակության տարածաշրջանային կենտրոն՝ չկրճատելով ինչ աշխատակիցներին, ինչ էլ նրանց պարզեաւճարները:

Մեզ չի զարմացնում նաեւ ԱԺ-ի սյունեցի իշխանական պատգամավորների ավանդական լռությունը: Խնդիրն այդ առումով միայն նրանց սեփական դեմքի բացակայության մեջ չէ: Խնդիրը նաեւ այլ առանձնահատկություն ունի. ընդունենք Արմեն Խաչատրյանը տեղի ունեցածի վերաբերյալ կարծիք կամ դիրքորոշում է արտահայտում (անգամ վերելից իջեցված տեքստն անգիր արած)՝ ո՞վ լռորեն կվերաբերվի նրա խոսքին:

Հիշո՞ւմ եք հայտնի պատմական լուսանկարը՝ Խոզնավարի դեպքերից հետո (մոտ երկու տարի առաջ էր). ինքն ու մարզպետը զնացել էին այդ բնակավայր... Ամբողջ Ադրբեջանում տազնապ հայտարարվեց...

Այնպես որ՝ մարզպետին ու պատգա-

մավորներին թողնենք մի կողմ, մոռանալք նրանց գոյությունը եւ մտածենք՝ ինչպե՞ս կառավարել Սյունիքը եւ ինչպե՞ս կազմակերպել Սյունիքի պաշտպանությունը, որպեսզի հերթական անգամ «մոլորված» ադրբեջանցին չմտնի մեր բնակարաններ:

Յենց դրա համար ենք ասում, ամենայն լրջությամբ, եկել է Սյունիքում կառավարման նոր եւ արտակարգ լիազորություններով օժտված պետական մարմին ստեղծելու ժամանակը:

Եկել է Սյունիքի շուրջ անվտանգային արդիական համակարգ ստեղծելու ժամանակը:

Ուստի եւ լրջագույն այդ հարցերի վրա ենք իրավիքում կառավարության ու խորհրդարանական մեծամասնության ուշադրությունը:

Ինչ վերաբերում է խուճապին... Պետք է բացառել խուճապը: Սա մեր հայրենիքն է եղել հազարամյակներ շարունակ, մեր հայրենիքն է այսօր, այդպես էլ լինելու է ընդմիշտ:

Պարզապես պետք է մեր զգոնությունը նոր աստիճանի բարձրացնենք...

3.4.Որպեսզի մեզ չմեղադրեն հոռետեսության մեջ, նաեւ դրական ու գոտեպնդող իրողությունների մասին խոսենք... Ինչպե՞ս կարելի է, օրինակ, չհիմնաւ ու չհպարտանալ Շաքիի վարչական ղեկավարի բացահայտմամբ, որ սեւ գույնի «ավտոմատը», որով զինված էր ահաբեկիչ ադրբեջանցին, վտանգավոր չէ: Այլ բան է, եթե «ավտոմատը» ուրիշ գույն ունենար: Կամ շուն պահելու ռազմավարական խնդիրը, որ առաջարկեց վարչական ղեկավարը:

Ինչպե՞ս կարելի է չգոտեպնդվել սյունեցի փորձյալ գործչի առաջարկած անվտանգային հանճարեղ բանաձեւով՝ Սյունիքին վտանգ սպառնալու դեպքում պատասպարվելու ամենահարմար տեղը մարզում կառուցված եւ կառուցվող «բունկերներն» են...

Ինչո՞ւ է Սյունիքը հայտնվել բազմաբևեռ աշխարհաքաղաքական խաղի կենտրոնում

Սկիզբը՝ էջ 1

Ծը ժամանակի ընթացքում վերածվի իր սահմանին մշտական արևմտյան ներկայության: Իրանը թույլ չի տա, որ TRIPP-ը վերածվի նման միջանցքի՝ անկախ այն հանգամանքից, թե ինչ ձևակերպումներ կլինեն ամրագրված փաստաթղթերում:

Արտակ
Շաքարյան

Մոսկվան շահագրգռված է պահպանել Գյումրիի 102-րդ ռազմաբազան, Յալախանի հետ ռազմական համագործակցության մեխանիզմներն ու ՅՕՊ համակարգը: Ռուսաստանը նաև շարունակում է ունենալ տնտեսական և էներգետիկ լծակներ՝ ԵԱՏՄ-ի, ռուսական շուկայի և էներգետիկ ոլորտների միջոցով: Մոսկվան կարող է օգտագործել Յալախանի Կովկասի երկրներում ունեցած իր ազդեցությունը: Եթե Ռուսաստանը կորցնի Յալախանը, բնականաբար թուրքիան Յարավային Կովկասում գործողությունների ավելի մեծ ազատություն կստանա: Բացի այդ՝ արևմտյան ենթակառուցվածքները կմոտենան Ռուսաստանի հարավային անվտանգության գոտուն և Իրանի հյուսիսային սահմանին: Յետևաբար, Մոսկվան ինչ-որ չափով հանդուրժում է Երևանի արտաքին քաղաքական որոշ ինքնուրույնությունը, սակայն

փորձելու է թույլ չտալ, որպեսզի Յալախանը վերածվի թուրքական կամ արևմտյան լիարժեք ռազմավարական հենակետի:

Այստեղ էլ են համընկնում Ռուսաստանի և Իրանի շահերը, թեև պարտադիր չէ, որ նրանք բոլոր հարցերում ներդաշնակ լինեն: Այսօրվա համար արդեն իսկ բավարար է, որ նրանք երկուսով ունենան Յարավային Կովկասում երրորդ ուժի գերիշխանությունը թույլ չտալու ընդհանուր շահ:

Եթե ներկայիս միտումները պահպանվեն, առաջիկա առնվազն 20 տարիներին տարա-

ծաշրջանի համար պայթարը կընթանա ոչ այնքան սահմանների փոփոխության, որքան ցանցային ազդեցության համար (երկաթուղիներ, խողովակաշարեր, էներգետիկա, թվային ենթակառուցվածքներ, ռազմական օբյեկտներ և առևտրային երթուղիներ):

Արցախի կորստից հետո Սյունիքը դարձել է աշխարհաքաղաքական մեծ խաղի թիրախ: Այսօր այն հանգուցային կետ է, որտեղ իրանական «Յուսիս-հարավ» առանցքը, թուրքական «Միջին միջանցքը» և Ռուսաստանի հարավային անվտանգության գոտին կամ

կգտնեն փխրուն հավասարակշռություն, կամ կբախվեն միմյանց:

Այս բազմաբևեռ խաղի հետագա արդյունքներից է կախված նաև, թե հնարավոր կլինի արդյոք Արցախի կրկին հայկականացումը: Իսկ պանթուրքական սցենարի իրականացման պարագայում՝ Յալախանի պետությունը կարող է հայտնվել գոյաբանական մեծ վտանգի տակ:

ԱՐՏԱԿ ՇԱՔԱՐՅԱՆ

Կառավարության հրապարակած զեկույցը հակասահմանադրական է, հակականոնական և անօրինական. Մայր Աթոռ

ՀՀ Կառավարության կողմից հրապարակված Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու մասին այսպես կոչված զեկույցն իր բովանդակության և ձևի մեջ հակասահմանադրական է, հակականոնական և անօրինական:

Պետական միջոցների մսխմամբ՝ սոցցանցերում և լրատվամիջոցներում հրապարակված մեղադրանքների ու հեղուկանքների հիման վրա շարադրված «զեկույցը» դրսևորում է քաղաքական հաշվեհարդարի, քիսախնդրության և եկեղեցու ներքին կյանքին դատապարտելի միջամտության:

Տեղին ենք համարում վերստին արձանագրել 2026թ. փետրվարի 17-19-ին Ավստրիայի Սանկտ Փյոլլեն քաղաքում գումարված Եպիսկոպոսաց հավաքի որոշման դիրքորոշումը, որով հարկ է, որ ՀՀ իշխանությունները՝

- դադարեցնեն եկեղեցու հանդեպ հալածանքները և հարգեն եկեղեցու դարերով ամրագրված ինքնիշխանությունն ու ինքնավարությունը՝ եկեղեցի-պետություն հարաբերությունները խարսխելով փոխադարձ հարգանքի, իրավասությունների հստակ տարանջատման և ազգային շահի առաջնահերթության վրա, վերջ դնեն շինծու մեղադրանքներով ու զրպարություններով եկեղեցականների ու ազգընտիր Ամենայն Հայոց Հայրապետի նկատմամբ բռնաճշումներին,
- գործեն բացառաբար ՀՀ Սահմանադրությամբ, օրենսդրությամբ և միջազգային օրենքներով և հավատարիմ մնան հռչակված ժողովրդավարական սկզբունքներին՝ երաշխավորելով երկրում խղճի, կրոնի և դավանանքի ազատությունը, պառակտման փոխարեն ապահովելով հասարակական համերաշխություն,
- առկա խնդիրներն ու հակառակությունները փարատեն երկխոսության ոգով, առանց նախապայմանների՝ զերծ մնալով անհետևանքավոր վերջնագրային խոսույթից:

Ակնհայտ է, որ հենց ՀՀ իշխանությունների կողմից են ջանքեր գործադրվում արիեստական ճգնաժամ առաջ բերելու եկեղեցական կյանքում: Անընդունելի է քաղաքական կամայական մոտեցումներով, մեքենայություններով ու պարտադրանքներով թելադրված բարենորոգման օրենք շարժում: Հայոց եկեղեցու առջև ծառացած մարտահրավերների հաղթահարման և բարեկարգության գործընթացներն իրականացվում են միմիայն եկեղեցական կանոնական բարձրագույն մարմինների որոշումներով:

Եկեղեցու տկարացման, եկեղեցականության հեղինակագրկման օրոգեգրված սույն դատապարտելի քաղաքականությունը երբեք չի կարող ծառայել հայրենիքի և աշխարհասփյուռ մեր ժողովրդի բարիքին, միասնականության ամրապնդմանը, առավել ևս արտաքին անվտանգային սպառնալիքների հանդիման՝ առկա փորձությունների դիմագրավմանը:

ՄԱՅՐ ԱԹՐՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷՃՄԻԱԾԻՆ
24.09.2026

Բրիտանացի պատգամավորը ԵՆԽՎ-ին կոչ է արել պաշտպանել Հայ Առաքելական եկեղեցին

ԵՆԽՎ-ում բրիտանական պատվիրակության ներկայացուցիչ, պահպանողականների խմբի խոսնակ Էդվարդ Լին վեհաժողովի աշխատային նստաշրջանում հայտարարել է, որ Հայ Առաքելական եկեղեցին ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի գլխավորած կառավարության կողմից «անսահմանափակ սպառնալիքի» է բախվում: Նա վեհաժողովին կոչ է արել արձագանքել ստեղծված իրավիճակին: Լին Հայ Առաքելական եկեղեցին անվանել է աշխարհի ամենահին ազգային եկեղեցին և հայտարարել, որ սպառնալիքը գալիս է «ոչ թե արտաքին զավթիչից, այլ հենց կառավարությունից»: «Այն, ինչին ականատես ենք լինում, պարզապես քաղաքական տարածայնությունն է: Սա կրոնական ինքնավարության դեմ նպատակաուղղված հարձակում է», - հայտարարել է Լին: Նրա խոսքով՝ վերջին մեկ տարվա ընթացքում հայ հոգևորականները ձերբակալվել և կալանավորվել են, եկեղեցու աշխատակիցները ճշումների են ենթարկվել, իսկ հոգևորականների նկատմամբ կիրառվել են երկրից դուրս գալու սահմանափակումներ: Լին նաև հայտարարել է Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի նկատմամբ ճշումների մասին: Բրիտանացի պատգամավորը Հայաստանի իշխանություններին մեղադրել է եկեղեցու և պետության տարանջատման սկզբունքը խախտելու մեջ և հայտարարել, որ Եվրոպայի խորհուրդը, Նախաառաջ, պետք

է ուշադրություն դարձնի եկեղեցիների ազատությանը:

Բրիտանացի պատվիրակն առանձին անդրադարձել է հունիսի 7-ի խորհրդարանական ընտրություններին: Նրա խոսքով՝ իշխող «Քաղաքացիական պայմանագիր» կուսակցությունն իր նախընտրական ծրագրում առաջին անգամ ներառել է դրույթներ, որոնք նա գնահատել է որպես եկեղեցու ինքնավարության վերացմանն ուղղված: Լին նաև հայտարարել է, որ ընտրություններից հետո իշխանությունները հրապարակել են եկեղեցու կանոնական կառուցվածքին վերաբերող զեկույց և խոսել խորհրդարանական քննությունն սկսելու մասին, ինչը, նրա գնահատմամբ, կարող է հանգեցնել պետության միջամտությանը եկեղեցու ներքին կանոններին: «Պետական մեխանիզմների օգտագործումը հնագույն եկեղեցական օրենքները վերաշարադրելու

համար մարդու իրավունքների և կրոնական ազատության կոպիտ խախտում է», - հայտարարել է նա: Լին գնահատմամբ՝ այս համատեքստում խորհրդարանական ընտրությունները վերաբերում էին «ոչ միայն քաղաքական իշխանությանը»: Նա հայտարարել է, որ ընտրությունների արդյունքներն օգտագործվում են որպես եկեղեցին պետությանը ենթարկելու մանդատ: Լին ընդգծել է, որ չեզոք է Հայաստանի ներքաղաքական պայքարի հարցում և վեհաժողովին կոչ է արել «պաշտպանել կրոնական ազատությունը» և արձագանքել ՀՀ կառավարության գործողություններին: Նրա ելույթն ուղեկցվել է ծափահարություններով: Լին ելույթից հետո «Քաղաքացիական պայմանագիր» խմբակցության պատգամավոր Յոհաննես Գրիգորյանը նրան «ոչ բավարար տեղեկացված» է անվանել Հայ Առաքելական եկեղեցուն վերաբերող հարցերում: Նա հայտարարել է, որ իշխանությունները եկեղեցին «պաշտպանում են կաթողիկոսից» և մեղադրանքներ է հնչեցրել Գարեգին Բ-ի ու նրա եղբոր հասցեին: Ելույթի այդ հատվածում նիստը Նախագահողը խնդրել է Գրիգորյանին վերադառնալ քննարկման թեմային: ԵՆԽՎ-ն սեպտեմբերի 28-ին քննարկել էր Հայաստանում հունիսի 7-ին կայացած խորհրդարանական ընտրությունների վերաբերյալ զեկույցը: Ընդհանուր դրական գնահատականին զուգահեռ՝ փաստաթղթում մատնանշվել են ընդդիմության ընտրովի բրեական հետապնդումը, պետական հատվածի աշխատակիցների վրա ճշումները, վարչական ռեսուրսի կիրառումը և երեք տեղամասի արդյունքները չեղարկելու ԿԸՀ-ի որոշումը:

ARMENIATODAY.AM
29.09.2026

Նորանշանակ գլխավոր հյուպատոսը հանձնել է իր Էկզեկվատուրան

Յուլիտեմբերի 14-ին Իրանի Իսլամական Հանրապետության՝ Կապանում Նորանշանակ գլխավոր հյուպատոս Դավիդ Յայիջին հանդիպել է Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի և միջազգային առևտրի նախարարության գլխավոր քարտուղար Դավիթ Կարապետյանին և նրան հանձնել իր Էկզեկվատուրան:

Հանդիպման ընթացքում Դավիթ Կարապետյանը ողջունել է Իրանի Իսլամական Հանրապետության Նորանշանակ գլխավոր հյուպատոսին՝ մաղթելով նրան հաջողություններ իր դիվանագիտական առաքելության իրականացման գործում: Նա նաև ընդգծել է երկրորդ համագործակցության ընդլայնման և խորացման կարևորությունը:

Կողմերը մտքեր են փոխանակել Հայաստանի Հանրապետության և Իրանի Իսլամական Հանրապետության միջև հարաբերությունների զարգացման ուղիների շուրջ՝ առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնելով տնտեսական համագործակցության ընդլայնմանը, ինչպես նաև սահմանային անցումների և տրանսպորտային հաղորդակցության ոլորացմանն ու արագացմանը:

Այս համատեքստում Դավիդ Յայիջին, ընդգծելով Սյունիքի մարզի ռազմավարական նշանակությունը երկու երկրների հարաբերություններում, կարևորել է առկա խոչընդոտների վերացման, սահմանային անցումների գործընթացի բարելավման և այդ ուղղությամբ համակարգված ու համատեղ ջանքերի գործադրման անհրաժեշտությունը:

Իսլամական Հանրապետության՝ Կապանում գլխավոր հյուպատոսի ուղերձը Սյունիքի մարզի պաշտոնյաներին և բնակչությանը

Ինչ համար մեծ ուրախություն և պատիվ է՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետության՝ Կապան քաղաքում, պատմական և ռազմավարական նշանակություն ունեցող Սյունիքի մարզում գլխավոր հյուպատոսի պաշտոնում նշանակվելուց և նշանակման մասին հավատարմագիրը ներկայացնելուց հետո ստանձնել իմ պարտականությունները: Իրանի Իսլամական Հանրապետությունն ու Հայաստանի Հանրապետությունը ունեն երկարամյա և խոր արմատներ ունեցող հարաբերություններ, որոնք չեն սահմանափակվում միայն պաշտոնական և դիվանագիտական կապերով, այլ իրենց հիմքում կրում են երկու ժողովուրդների պատմական, մշակութային, հասարակական և մարդկային սերտ առնչությունները: Աշխարհագրական հարևանությունը, ընդհանուր պատմական անցյալը, սահմանի երկու կողմերում ապրող համայնքների միջև երկարամյա կապերն ու Իրանի և Հայաստանի ժողովուրդների փոխադարձ հարգանքը արժեքավոր ներուժ են, որոնք վերջին տարիների ընթացքում նպաստել են երկու երկրների հարաբերությունների զարգացմանն ու խորացմանը:

Այս համատեքստում Սյունիքի մարզն առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում: Իր աշխարհագրական և պատմական դիրքի շնորհիվ այն մշտապես եղել է Իրանի և Հայաստանի միջև կապի և հաղորդակցության կարևորագույն օղակներից մեկը: Մշակութային և պատմական արժեքավոր ներուժից բացի՝ Սյունիքի մարզը դարձել է շարունակ եղել է երկու երկրների ժողովուրդների տեղաշարժի, փոխգործակցության և շփումների կարևոր տարածք: Սյունիքի՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետության սահմանին մոտ գտնվելը մարզը դարձնում է տնտեսական, առևտրային, մշակութային, զբոսաշրջային և մարդասիրական համագործակցության զարգացման կարևոր հարթակ:

Սյունիքի հարուստ մշակութային ժառանգությունն ու քաղաքակրթական անցյալը, տարածաշրջանի ընդհանուր պատմամշակութային ժառանգության հետ մեկտեղ, արժեքավոր հնարավորություններ են ստեղծում Իրանի Իսլամական Հանրապետության և Հա-

յաստանի Հանրապետության միջև գիտական, հնագիտական, թանգարանային, զբոսաշրջային և մշակութային համագործակցության ընդլայնման համար: Համոզված եմ, որ ընդհանուր ժառանգության պահպանմանն ու մշակույթների փոխադարձ ճանաչմանն ուղղված ուշադրությունը կնպաստի ոչ միայն անցյալի պահպանմանը, այլև երկու ժողովուրդների միջև առավել սերտ և բովանդակալից ապագայի կերտմանը:

Իմ առաքելության ընթացքում կձգտեմ օգտագործելով առկա հնարավորությունները և սերտորեն համագործակցելով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական և տեղական իշխանությունների, Սյունիքի մարզի պատասխանատուների, համայնքապետարանների, մշակութային, տնտեսական և հասարակական կառույցների, ինչպես նաև մարզի հարգարժան բնակիչների հետ, քայլեր ձեռնարկել Իրանի Իսլամական Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության միջև բարեկամական հարաբերությունների առավել ամրապնդման ուղղությամբ: Հույս ունեմ նաև, որ Կապանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության գլխավոր հյուպատոսությունը կկարողանա առավել արդյունավետ կերպով հանդես գալ որպես երկու երկրների ժողովուրդների, կառույցների և ներուժի միջև կապող կամուրջ՝ նպաստելով տարբեր ոլորտներում փոխադարձ համագործակցության զարգացման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը:

Վստահ եմ, որ Իրանի և Հայաստանի հարաբերությունները, հիմնվելով փոխադարձ վստահության, երկու երկրների ինքնիշխանության և շահերի նկատմամբ հարգանքի, ինչպես նաև առկա համատեղ հնարավորությունների արդյունավետ օգտագործման վրա, կշարունակեն զարգանալ և ընթանալ կառուցողական ուղով:

Հարգանքով և Հայաստանի Հանրապետության բարեկամ կառավարությանը և ժողովրդին ուղղված լավագույն բարեմաղթանքներով:

ԻԻՀ ԳԼՆԱՎՈՐ ՀՅՈՒՂԱՏՈՍԱՐԱՆ-ԿԱՊԱՆ, 16.10.2026

Ավելի քան 8 ամիս տևած գրագրությունը ցույց է տվել, որ Արտաքին գործերի և միջազգային առևտրի նախարարությունը (ԱԳՄԱՆ, նախկինում՝ ԱԳՆ) չի ցանկանում պատասխանել ԹՐԻՓՓ (TRIPP)-ի վերաբերյալ հարցերին: Գրում է «Հետք»-ը:

«Հետքի» ընթերցող Արտյոմ Բաղդասարյանի նամակագրությունը բացահայտում է ոչ միայն ԱԳՄԱՆ-ի կողմից «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքի խախտումները, այլև Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի ձևական վերաբերմունքը քաղաքացու դիմումներին: 2026 թվականի հունվարից մինչև սեպտեմբեր ներկայացված բազմաթիվ հարցումները, հիշեցումներն ու պահանջները կամ մնացել են անպատասխան, կամ էլ ձևական պատասխաններ են տրվել: Իսկ e-request.am համակարգում հարցման կարգավիճակը 118 օր եղել է՝ «Ընթացքում է»: Ստորև՝ Արտյոմ Բաղդասարյանի պատրաստած փաստաթղթային ուսումնասիրությունն ու ժամանակագրությունը:

Ներկայացնում եմ TRIPP («Տարածաշրջանային փոխկապակցվածության միջազգային ծրագիր») նախաձեռնության վերաբերյալ իմ պաշտոնական հարցումների, ՀՀ Արտաքին գործերի եւ միջազգային առևտրի նախարարության արձագանքների բացակայության, ինչպես նաև Մարդու իրավունքների պաշտպանի աշխատակազմի կողմից դիմումի քննության չիրականացման ամբողջական փաստաթղթային ժամանակագրությունը (2026 հունվար-սեպտեմբեր):

2026 թվականի հունվարի 29-ից սկսած՝ TRIPP ծրագրի վերաբերյալ իմ հարցումներին՝ ուղղված ԱԳՆ-ին, բովանդակային պատասխաններ չեմ ստացել, նայած որ TRIPP-ը վերաբերում է Հայաստանի՝

- տարածաշրջանային կառավարման,
 - անվտանգային համակարգերի,
 - SPE-ների իրավական կարգավիճակի,
 - և երկարաժամկետ պետական պարտավորությունների ձևավորմանը:
- TRIPP-ը տեխնիկական նախաձեռնություն չէ. այն կարող է ազդել Հայաստանի ինքնիշխանության, պետական կառավարման կառուցվածքի և տարածաշրջանային հավասարակշռության վրա:

Հետևաբար, պետությունը պարտավոր է ներկայացնել հստակ պատասխաններ՝

- ի՞նչ է TRIPP-ը,
- ի՞նչ պարտավորություններ է ստանձնում Հայաստանը,
- ի՞նչ ռիսկեր են գնահատվել,
- ի՞նչ վերահսկողության մեխանիզմներ են նախատեսված:

8 ամիս տևած նամակագրությունը ցույց տվեց հետևյալը՝ պետական մարմինները TRIPP-ի վերաբերյալ չունեն ձևակերպված քաղաքականություն և չեն կարողանում ներկայացնել ոչ մի բովանդակային պարզաբանում:

Սա վարչական ուշացում չէ: Սա համակարգային խնդիր է, որը վերաբերում է պետական կառավարման թափանցիկությանը, հաշվետվողականությանը և վերահսկողական մեխանիզմների բացակայությանը:

1. ԱԳՆ-ին ներկայացված հարցումները և արձագանքները

2026-ի հունվարի 29 – TRIPP-ի վերաբերյալ առաջին հարցում

Ներկայացվել է 7 ռազմավարական հարց TRIPP-ի՝

- կառավարման կենտրոնի,
- վետոյի մեխանիզմների,
- SPE-ների կարգավիճակի,
- օպերացիոն վերահսկողության,
- երկարաժամկետ պարտավորությունների,
- անվտանգային բաղադրիչի,
- տարածաշրջանային ազդեցությունների վերաբերյալ:

Դիմումը պաշտոնապես մուտքագրվել է

Արտաքին գերատեսչությունը խուսափում է պատասխանել ԹՐԻՓՓ ծրագրի վերաբերյալ հարցերին

Նախարարության էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգ:

Հունիսի 3 – երկրորդ հարցում (պատասխանի բացակայության վերաբերյալ)

Հունվարի 29-ի դիմումը e-request.am-ում փակվել էր «Ավարտված է» կարգավիճակով՝ առանց պատասխանագրի:

Պահանջվել է ներկայացնել ամբողջական և փաստարկված պատասխաններ:

03.06.2026-ին գրությունը կրկին մուտքագրվել է, պատասխանատու է նշանակվել Էմանա Մարտիրոսյանը: Պատասխան չի տրվել:

Հունիսի 5 – ԱԳՆ-ի պաշտոնական պատասխան

ԱԳՆ-ն ուղարկել է միայն հրապարակային հղումներ՝

- հայտարարությունների,
 - շրջանակային համաձայնագրի,
 - մամուլի ատույիսներ:
- Բովանդակային պատասխան չի տրվել: Հունիսի 5 – իմ արձագանքը:
- Ներկայացվել է, որ,
 - ուղարկված հղումները չեն պարունակում TRIPP-ի վերաբերյալ փաստացի տեղեկատվություն,
 - չեն անդրադառնում բարձրացված 7 ռազմավարական հարցերին: Պատասխան չի տրվել:

2. Դիմումներ Մարդու իրավունքների պաշտպանին

Հունիսի 25 – դիմում ՄԻՊ-ին: Ներկայացվել է, որ.

- ԱԳՆ-ը փակել է հունվարի 29-ի դիմումը «Ավարտված է» կարգավիճակով՝ առանց պատասխանագրի,
- խախտվել է «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքը: Պատասխան չի տրվել: Հունիսի 23 – հիշեցում.

Պահանջվել է տեղեկացնել բնության ընթացքի մասին:

Պատասխան չի տրվել: Սեպտեմբերի 11 – պարտադիր պարզաբանումների պահանջ

Ներկայացվել է, որ.

- ՄԻՊ-ը չի արձագանքել ոչ հունիսի 25-ի դիմումին, ոչ հուլիսի 23-ի հիշեցմանը,
- օրենքը պարտադրում է ներկայացնել բնության ընթացքը ողջամիտ ժամկետում:

Պատասխան չի տրվել: 2. Սեպտեմբերի 11 – Պարտադիր պարզաբանումների պահանջ ԱԳՆ-ին (Է. Մար-

տիրոսյան)

Սեպտեմբերի 11-ին ուղարկվել է պաշտոնական նամակ պատասխանատու անձին: Ներկայացվել է, որ.

- դիմումը 7 ամիս շարունակ գտնվում է «Ընթացքում է» կարգավիճակում,
- ԱԳՆ-ը չի ներկայացրել ոչ մի բովանդակային պատասխան,
- Նախորդ պատասխանները եղել են միայն հղումներ, որոնք չեն պարունակում TRIPP-ի կառավարման, իրավական կամ անվտանգային կառուցվածքի վերաբերյալ որևէ փաստացի տեղեկատվություն,
- խախտվել է «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքի 9-րդ հոդվածը: Պահանջվել է.

1. Ներկայացնել TRIPP-ի վերաբերյալ բովանդակային պատասխաններ:

2. Նշել՝ ի՞նչ գործողություններ են իրականացվել բնության շրջանակում:

3. Բացատրել՝ ի՞նչու է դիմումը 7 ամիս մնացել առանց պատասխանի:

4. Նշել՝ երբ կարող է ակնկալվել վերջնական պատասխան:

5. Ներկայացնել TRIPP-ի կառավարման, իրավական, ֆինանսական և վերահսկողական կառուցվածքը: Պատասխան չի տրվել:

4. ՄԻՊ-ի արձագանքները (սեպտեմբերի 25)

Առաջին արձագանք – մերժում: ՄԻՊ-ը հայտարարեց, որ.

- դիմումը «ստորագրված չէ»,
- չի համապատասխանում ներկայացվող պահանջներին:

Սա ձևական պատճառաբանություն է, քանի որ.

- դիմումը ներկայացվել է նույնականացված էլեկտրոնային փոստից,
- օրենքը թույլ է տալիս գրավոր դիմում ներկայացնել էլեկտրոնային եղանակով: Իմ արձագանքը Ներկայացվել է, որ.
- հուլիսի 1-ի գրությունը չի ստացվել,
- էլեկտրոնային դիմումն իրավաչափ է,
- «ստորագրված չէ» պատճառաբանությունը անհիմն է:

Երկրորդ գրությունը

ՄԻՊ-ը պնդեց, թե գրությունները ուղարկվել են.

- 02.07.2026
- 23.07.2026

Այս նամակները չեն ստացվել, հետևաբար չեն կարող համարվել պատշաճ ծանուցում:

Երկրորդ արձագանք Ներկայացվել է, որ.

- էլեկտրոնային դիմումը նույնականացված է,
- օրենքով համարվում է գրավոր դիմում,
- հետևաբար, մերժումն իրավաչափ չէ: 5. e-request.am համակարգի արձանագրությունը

03.06.2026-ին մուտքագրված TRIPP-ի վերաբերյալ դիմումը ԱԳՆ-ում դեռ գտնվում է «Ընթացքում է» կարգավիճակում: 118 օր շարունակ: Առանց որևէ բովանդակային պատասխանի: Առանց որևէ պարզաբանման: Առանց որևէ գործողության:

2026 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ՝ TRIPP նախագծի վերաբերյալ բոլոր պաշտոնական հարցադրումները, դիմումները, հիշեցումները և իրավական պահանջները մնացել են առանց բովանդակային պատասխանի:

- ԱԳՆ-ն
- չի ներկայացրել TRIPP-ի կառավարման կառուցվածքը,
- չի ներկայացրել իրավական կարգավիճակը,
- չի ներկայացրել SPE-ների կարգավիճակը,
- չի ներկայացրել վետոյի մեխանիզմները,
- չի ներկայացրել Հայաստանի պարտավորությունները,
- չի ներկայացրել որևէ փաստացի պարզաբանում: ՄԻՊ-ը
- չի իրականացրել բովանդակային բնությունը,
- չի ապահովել պատշաճ ծանուցում,
- դիմումը մերժել է ձևական պատճառաբանությամբ,
- չի կատարել իր վերահսկողական պարտականությունները: Պետական համակարգը TRIPP-ի վերաբերյալ գործել է՝

- ոչ թափանցիկ,
- ոչ հաշվետու,
- ոչ իրավաչափ,
- ոչ արդյունավետ:

Պետական մարմինները TRIPP-ի վերաբերյալ տեղեկատվություն չունեն: Սա ոչ թե վարչական ուշացում է, այլ պետական քաղաքականության բացակայություն:

«Հետք»

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սեպտեմբերի 29-ին Ադրբեջանի Պետական անվտանգության ծառայությունը Հայաստանի Ազգային անվտանգության ծառայությանը տեղեկացրել է, որ Ադրբեջանի զորամասերից մեկի զինծառայողը անհայտ հանգամանքներում լքել է ծառայության վայրը:

Չի բացառվել, որ նա կարող էր ապօրինի հատած լինել Հայաստանի Հանրապետության սահմանը: Դրանից հետո Հայաստանի և Ադրբեջանի իրավասու մարմիններն իրականացրել են համապատասխան որոնողական աշխատանքներ:

Հոկտեմբերի 1-ին՝ ժամը 14:15-ին, ՀՀ ՆԳՆ 112 օպերատիվ կառավարման կենտրոն ահազանգ է ստացվել, որ Սյունիքի մարզի Շաքի բնակավայրում

կրակել են ՀՀ քաղաքացու ոտքին: Դեպքի վայր են մեկնել ՆԳՆ ոստիկանության տարբեր ստորաբաժանումների օպերատիվ խմբեր: Ձեռնարկվել են անհետաձգելի միջոցառումներ՝ դեպքի բոլոր հանգամանքները պարզելու ուղղությամբ:

Պարզվել է, որ հանցագործությունը կատարել է ադրբեջանցի զինծառայողը, որը ձերբակալվել է:

Դեպքի մանրամասները ներկայացվել են նաև ադրբեջանական կողմին: ՀՀ բննչական կոմիտեում դեպքի առնչությամբ նախաձեռնվել է քրեական վարույթ:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ
ՇԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ**

Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացի Նասիմի Ռահիմ Օղլի Մուսանը կալանավորվել է 2 ամիս ժամկետով

Բրեական վարույթի շրջանակում Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացի Նասիմի Ռահիմ Օղլի Մուսանը կալանավորվել է 2 ամիս ժամկետով: Այդ մասին հայտնեցին Քննչական կոմիտեից:

Ավելի վաղ ՔԿ-ից հայտնել էին, որ քրեական վարույթի շրջանակում Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացի Նասիմի Ռահիմ Օղլի Մուսանի նկատմամբ կալանքը որպես խափանման միջոց կիրառելու վերաբերյալ միջնորդություն է ներկայացվել դատարան:

Ավելի վաղ դատախազությունը հայտնել էր, որ այսօր՝ հոկտեմբերի 2-ին հանրային քրեական հետապնդում է հարուցել Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացի Նասիմի Ռահիմ Օղլի Մուսանի նկատմամբ՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 469-րդ հոդվածի (Պետական սահմանն ապօրինի հատելը) 1-ին մասով, 340-րդ հոդվածի (Ռազմական նշանակության արտադրանքի, տեխնիկայի, հրազենի կամ այլ նյութերի, սարքերի, առարկաների, ապրանքների մաքսանենգությունը) 1-ին մասով, 335-րդ հոդվածի (Հրազենի, դրա հիմնական բաղկացուցիչ մասերի, ռազմամթերքի և այլ նյութերի, սար-

քերի, առարկաների ապօրինի շրջանառությունը) 1-ին մասով, 207-րդ հոդվածի (Բնակարանի անձեռնմխելիությունը խախտելը) 1-ին մասով, 166-րդ հոդվածի (Առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը) 2-րդ մասի 4-րդ և 6-րդ կետերով:

Ավելի վաղ NEWS.am-ը հայտնել էր, որ 2026 թվականի հոկտեմբերի 1-ին, ժամը 14:00-ի սահմաններում, Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացի, զինծառայող Նասիմի Մուսանը, ապօրինի մուտք էր գործել Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի Շաքի բնակավայրի 6-րդ փողոցի 20-րդ տուն, հայտնաբերվելուց հետո զենքից արձակել կրակոցներ:

Կրակոցի հետևանքով վիրավորում էր ստացել 1987 թվականին ծնված Ա.Ա.-ն:

Այնուհետև, Ադրբեջանի Հանրապետության քաղաքացին դիմել էր փախուստի: Ձեռնարկված միջոցառումների արդյունքում Նասիմի Մուսանը հայտնաբերվել էր Շաքի բնակավայրի 6-րդ փողոցի 26-րդ հասցեում:

Դատախազությունից այսօր հայտնել էին, որ Շաքիում արձանագրված դեպքով նախաձեռնվել է ևս մեկ քրեական վարույթ:

Գևորգ Փարսյանն ընդունել է Թեհրանի փոխքաղաքապետին

Կապան համայնքի ղեկավար Գևորգ Փարսյանն ընդունել է Թեհրանի քաղաքապետի տեղակալ Մոհամմադ Ալի Շաֆեի գլխավորած պատվիրակությանը:

Համայնքի ղեկավարը ողջունել է փոխքաղաքապետի այցը Կապան, ապա բարձր գնահատելով դարերի պատմություն ունեցող հայ-իրանական ջերմ, բարեկամական հարաբերությունները՝ առանձնահատուկ կարևորել միջհամայնքային կապերի խորացումն ու աշխուժացումը, որոնք վերջին տարիներին դինամիկ զարգացում են ապրում:

Թեհրանի փոխքաղաքապետը ևս իր հերթին շնորհակալություն է հայտնել ընդունելության համար և համայնքի ղեկավարին ներկայացրել Թեհրան և Կապան քաղաքների միջև բարեկամական կապերի հաստատման, ինչպես նաև մի շարք ոլորտներում համագործակցություն սկսելու վերաբերյալ առաջարկություններ: Նա իր խոսքում նշել է, որ Կապանը զարգացող քաղաք է, և զարգացման

բարձր տեմպերն ու առկա ներուժն են նաև պայմանավորել հարաբերություններ հաստատելու իրենց շահագրգռվածությունը:

Հանդիպման ընթացքում կողմերն անդրադարձ են կատարել հնարավոր համագործակցության ուղղություններին՝ մասնավորապես քաղաքային կառավարման, ծառայությունների մատուցման, լավագույն փորձի

փոխանակման, զբոսաշրջության և փոխադարձ հետաքրքրություններ կայացնող այլ ոլորտներին: Ձեռք են բերվել պայմանավորվածություններ աշխատանքային շփումները մեկնարկելու և համագործակցության ուղղությամբ առարկայական քայլեր ձեռնարկելու վերաբերյալ:

02.10.2026

Կապանը կունենա եւս մեկ ներկայանալի թանգարան

Կապան համայնքի ղեկավար Գևորգ Փարսյանի վարած հետևողական և նպաստակալին քաղաքականությունը շարունակվում է նոր նախաձեռնությունների իրականացմամբ:

Համայնքային բյուջեի միջոցներով՝ շուրջ 91 մլն ՀՀ դրամի ներդրմամբ, մեկնարկել են Շմակոն Մովսիսյանի անվան պատմության թանգարանի կապիտալ նորոգման աշխատանքները, որի արդյունքում Կապանը կունենա ևս մեկ ժամանակակից և ներկայացուցչական կրթամշակութային կառույց:

Ծրագրի շրջանակում թանգարանի ներկայիս տարածքն ամբողջությամբ կվերափոխվի և կարդիականացվի՝ նոր ինտերիերային լուծումների, ժամանակակից ձևավորման և տարածքի ֆունկցիոնալ կազմակերպման շնորհիվ: Կվերանայվեն նաև ցուցասրահները՝ թանգարանային նմուշների առավել ընդգծված և տեսանելի ներկայացման համար: Նորացված տարածքը ավելի գրավիչ և հետաքրքիր կդառնա այցելուների և զբոսաշրջիկների համար, իսկ թանգարանի աշխատակիցները կունենան հարմարավետ և արժանա-

վայել աշխատանքային պայմաններ: Նորոգման աշխատանքների մեկնարկին տեղում ծանոթանալու նպատակով համայնքի ղեկավարն այսօր քաղաքաշինության և հողաշինության բաժնի աշխատակիցների ուղեկցությամբ այցելել է թանգարան, կապալառու ընկերության ներկայացուցիչներին տվել անհրաժեշտ հանձնարարականներ ընթացիկ

աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ, ինչպես նաև հորդորել հետևողական լինել աշխատանքները բարձր որակով և պատասխանատվությամբ կատարելու հարցում՝ ընդգծելով, որ ընդունվելու է միայն որակյալ արդյունքը:

Շինարարական կազմակերպությունը՝ «Գորիսի ԷՅՇ» ԲԲԸ:

30.09.2026

«Եթե չդիմադրեի, ողջ չէիմք մնա»։ Անի Ավետիսյանը մանրամասներ է պատմում Շաքիի միջադեպից

Ադրբեջանցի զինծառայող Նասիմի Մուսանի կողմից հրազենային վիրավորումներ ստացած Անի Ավետիսյանը «Ազատությանը» մանրամասներ է պատմել հոկտեմբերի 1-ի իր տանը տեղի ունեցած զինված միջադեպի մասին:

39-ամյա կինը, ով այժմ բուժում է ստանում երևանյան հիվանդանոցներից մեկում, ասում է՝ հասել է տուն ու տեսել է զենքը երեխաների վրա պահած տղամարդուն: Հիշում է, որ ադրբեջանցին երեք կրակոց է արձակել: Առաջինը վրիպել է, երկրորդ անգամ, երբ փորձել է կրակել որդու ուղղությամբ, հենց այդ ժամանակ ինքը ձեռքով պահել է ինքնաձիգը: Այս կրակոցի հետևանքով Անին կորցրել է ձախ ձեռքի բուլբ մատը, իսկ մյուս մատները լոջորեն վնասվել են:

Այս ամենից հետո ձեռքից վիրավոր Անին սկսել է դանակով հարվածներ հասցնել ադրբեջանցի զինվորին: Ասում է՝ եթե ինքը կռվի չբռնվեր զինվորի հետ, հնարավոր է և՛ ինքը, և՛ երեխաները սպանված լինեին: Երրորդ կրակոցն արդեն դիպել է կնոջ ոտքին:

«Ձայն չի հանել»։ Կինը չի հասկացել, թե ում հետ գործ ունի

Ավետիսյանը, ի դեպ, ասում է՝ չի էլ հասկացել, որ իր տուն ներխուժած անձը ադրբեջանցի է, նա ողջ մենամարտի ընթացքում ձայն չի հանել:

Ծանր վնասվածքներ ստացած կինը զայրացած է, որ իրավապահները տեղի բնակիչներին չեն զգուշացրել, որ Սյունիքում սահմանը հատած ադրբեջանցի զինվորի են փնտրում:

Ըստ ԱԱԾ-ի՝ գործնասը լքած և ենթադ-

րաբար Հայաստան անցած զինվորի մասին Բաթուն հայկական կողմին հայտնել է սեպտեմբերի 29-ին: Նասիմի Մուսանը վնասազերծվել է հոկտեմբերի 1-ին՝ Բաթնի գզուշացումից երկու օր անց:

«Եթե զգուշացրած լինեին, երեխաներին դարձ չէի ուղարկի, Շաքիում չէիմք մնա», - ասում է կինը, որին ևս երեք վիրահատություն է սպասվում:

Ոստիկանները, չնայած ահազանգին, կնոջից ու չեն հասել Շաքի:

Ավետիսյանը նաև դժգոհում է, որ ոստի-

կանները, չնայած ահազանգին, իրենից ու չեն հասել դեպքի վայր: Կնոջ խոսքով՝ Սիսիանի ոստիկանության բաժանմունքը ավելի մոտ է Շաքիին, քան այն հյուրանոցը, որտեղից ինքը հասել է իր տուն:

«Եթե իրենք ամսի 29-ից տեղյակ են եղել, որ ադրբեջանցի է եկել, ո՞նց կարող էին ահազանգով միանգամից վազելով չգալ», - հարցնում է Ավետիսյանը:

Ավելի վաղ վարչապետ Փաշինյանը «սովորական կրիմինալ միջադեպ» էր անվանել Շաքիում տեղի ունեցածը և մեղադրել, որ Ավետիսյանը չի սպասել ոստիկանությանը:

«Հասկանում եմ, որ մայրական բնազդը ուժեղ է, բայց երբ ոստիկանություն են զանգում, պետք է սպասել ոստիկանության գործողություններին», - անցած շաբաթ Ազգային ժողովում հայտարարել էր վարչապետը:

Ադրբեջանցի զինծառայողը կալանավորված է, մեղադրվում է սահմանը ապօրինի հատելու, զենքի մաքսանենգության, զենքի գործադրմամբ առողջությանը ծանր վնաս հասցնելու, հրազենի ապօրինի շրջանառության և բնակարանի անձեռնմխելիությունը խախտելու հոդվածներով:

Հայաստանի և Ադրբեջանի ներկայացուցիչները Գորիսում TRIPP-ի շրջանակում քննարկել են էլեկտրահաղորդման գծերի տեղակայման հարցերը

Հայաստանի Հանրապետության Գորիս քաղաքում 2026 թվականի հոկտեմբերի 8-ին տեղի է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության և Ադրբեջանի Հանրապետության համապատասխան կառույցների ներկայացուցիչների միջև տեխնիկական հարցերի շուրջ հանդիպում՝ նվիրված TRIPP նախագծի շրջանակներում էլեկտրահաղորդման գծերի տեղակայման հարցե-

րին:

Այս մասին հայտնում են ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունից՝ ընդգծելով, որ հանդիպման ընթացքում կողմերը քննարկել են էլեկտրահաղորդման գծերի տեղակայմանն առնչվող տեխնիկական հարցեր, ինչպես նաև մտքեր են փոխանակել տվյալ ուղ-

ղության համապատասխան տեսակետների շուրջ:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվել համապատասխան կառույցների միջև համակարգմանն առնչվող հարցերին և աշխատանքների առաջնության համար անհրաժեշտ հետագա քայլերին:

ARMENPRESS

ԻԼՀԱՄ ԱԼԻԵՎ. ««Չանգեզուրի միջանցքն» էլ ավելի կամրապնդի Ադրբեջանի դերը՝ որպես տարածաշրջանային հանգույց»

«Արևելք-Արևմուտք և Հյուսիս-հարավ միջանցքների խաչմերուկում գտնվող Ադրբեջանը վերածվել է Ասիայի և Եվրոպայի միջև կարևոր կապող ռադիկ և դարպասի»,- ադրբեջանական լրատվամիջոցների հաղորդմամբ՝ այս մասին ասել է Իլհամ Ալիևը: «Միջին միջանցքը Կենտրոնական Ասիան Կասպից ծովի միջոցով կապում է Հարավային Կովկասի, Թուր-

քիայի և Եվրոպայի հետ: Ձևավորվող «Չանգեզուրի միջանցքը», որը հայտնի է նաև որպես TRIPP փոխկապակցվածության երթուղի, էլ ավելի կամրապնդի Ադրբեջանի դերը որպես տարածաշրջանային հանգույց և նոր հնարավորություններ կստեղծի եվրասիական տարածքում առևտրի, ներդրումների և արդյունաբերական համագործակցության համար»,- նշել է նա:

ԷԼՆՈՒՐ ՄԱՍԵՂՈՎ.

«Հայաստանում արդեն սկսվել են TRIPP-ի ինժեներական աշխատանքները»

Հայաստանում արդեն սկսվել են TRIPP-ի ինժեներական աշխատանքները: Ադրբեջանական լրատվամիջոցների հաղորդմամբ՝ այս մասին ասել է Ադրբեջանի փոխարտգործնախարար Էլնուր Մամեդովը: «Այժմ ստեղծվում է TRIPP-ի զարգացման ընկերությունը: Հայաստանում արդեն սկսվել են ինժեներական աշխատանքները: Հայաստանի տարածքով անցնող՝ մոտ 42 կիլոմետր երկարությամբ հատվածի շինարարությունը նախատեսվում է սկսել հաջորդ տարվա սկզբին:

դառնալ ռազմավարական կապող ռադիկ և տարածաշրջանային տնտեսական հարթակ: Այն Հայաստանի տարածքով կկապի Ադրբեջանի հիմնական մասը Նախիջևանի հետ, ինչպես նաև կապահովի դրանց ավելի սերտ կապը ավելի լայն տրանսկասպյան ցանցի հետ: Այն կնպաստի էներգիայի աղբյուրների դիվերսիֆիկացմանը, կամրապնդի կայունությունը և նոր հնարավորություններ կստեղծի Հարավային Կովկասում տնտեսական համագործակցության համար»,- նշել է նա:

25.09.2026

Թեհրանը դեմ չէ TRIPP-ին՝ երկու պայմանով. Իրանի դեսպան

Թեհրանը դեմ չէ TRIPP ծրագրի իրականացմանը, եթե այն չի վնասում Հայաստանի տարածքային ամբողջականությանն ու ինքնիշխանությանը: Տարածաշրջանում պետք է բացառվի նաև ԱՄՆ-ի ռազմական կամ անվտանգային ներկայությունը: Այս մասին «ԱՊՐԻ Ֆորում 2026»-ի շրջանակում հայտարարել է Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Խալիլ Շիրոլամին՝ ընդգծելով, որ Թեհրանի համար անընդունելի է Հարավային Կովկասում ցանկացած աշխարհաքաղաքական կամ տարածքային փոփոխություն:

«Ադրբեջանի ղեկավարները դեռևս շատ բացահայտ և ուղղակիորեն խոսում են «Չանգեզուրի միջանցքի» մասին: Մենք նույնպես հստակ արտահայտվում ենք այն փաստի շուրջ, որ որևէ աշխարհաքաղաքական փոփոխություն և Հայաստանի Հանրապետության տարածքային ամբողջականությանն ու ինքնիշխանությանը հասցվող որևէ վնաս անընդունելի է: Սա TRIPP ծրագրի իրականացման առաջին նախապայմանն է»,- հայտարարել է Խալիլ Շիրոլամին:

Դեսպանը նշել է, որ երկրորդ նախապայմանը հարևան տարածքներում ԱՄՆ-ի ռազ-

մական կամ անվտանգային ներկայության բացառումն է:

«Այս երկու նախապայմանների հիման վրա մենք որևէ պատճառ չունենք դեմ լինելու այս նախագծին, եթե այն դրականորեն կնպաստի հայ ժողովրդի զարգացմանն ու բարօրությանը»,- ասել է դեսպանը:

Ներկայացնելով Հարավային Կովկասի վերաբերյալ Իրանի հայեցակարգային մոտեցումները՝ Շիրոլամին շեշտել է, որ տարածաշրջանում խաղաղության հիմքը պետք է լինի առկա կարգավիճակի պահպանումը: Նրա խոսքով՝ լույս խաղաղության մասին խոսույթը բավարար չէ, և խաղաղության հասնելու համար անհրաժեշտ է ուժերի իրական հավասարակշռություն ձևավորել, մասնավորապես՝ Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև:

Իրանական կողմը վերահաստատել է իր աջակցությունը Հայաստանի վարչապետի «Խաղաղության խաչմերուկ» նախագծին՝ ընդգծելով, որ հաղորդակցությունների ապաշրջափական բոլոր հնարավորությունները պետք է օգտագործվեն: Միևնույն ժամանակ դեսպանն ուշադրություն է հրավիրել այն հանգամանքի վրա, որ Հայաստանը մեծ ներուժ ունի դառնալու կապող հանգույց Պարսից ծոցի, Հնդկական օվկիանոսի և Սև ծովի միջև:

Անդրադառնալով երկկողմ հարաբերություններին՝ դեսպանը նշել է, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականության վեկտորի փոփոխությունը, Եվրոպական միությանն ու ԱՄՆ-ին մերձենալու կուրսը որոշակի մարտահրավեր է ներկայացնում Իրանի և Հայաստանի միջև գործընկերությունը պահպանելու տեսանկյունից:

«Մենք ծրագրում ենք Իրանի և Հայաստանի միջև հարաբերությունները հասցնել ռազմավարական գործընկերության մակարդակի և ինստիտուցիոնալացնել մեր համագործակցությունը ապագայում»,- ընդգծել է Խալիլ Շիրոլամին:

23.09.2026

Գորիսի «Մեծ Հայք» պարային ստուդիան՝ Շրի Լանկայում

«Մեծ Հայք» պարային ստուդիան Շրի Լանկայում կայացած միջազգային Sri Lanka International Cultural Folk Festival – SIOFF մրցույթում՝ տարբեր երկրներից ժամանած 25 մասնակից խմբերի շարքում, զբաղեցրեց պատվավոր 2-րդ հորիզոնականը:

Միջոցառումը կազմակերպվել էր Յուսի-սարևմտյան Նահանգի Նահանգապետի վարչակազմի կողմից՝ SIOFF-ի հետ համատեղ: Փառատոնին մասնակցում էր Նաև Գյումրիի «Տիգրանակերտ» պարային ստուդիան՝ գեղարվեստական ղեկավար՝ Տիգրան Լորատյանի գլխավորությամբ:

Փառատոնի շրջանակում այցելեցինք տեղի դպրոցներ, այդ թվում՝ Էթիկայի դպրոց, ծանոթացանք տեղի կրթական համակարգին, մշակույթին ու ավանդույթներին: Շրի Լանկայի երեք քաղաքում այցելեցինք պատմամշակութային և տեսարժան վայրեր:

Այցելեցինք Յապահուվա, Պանդուվասուվարա և Կուրունեգալա, ինչպես նաև «Ատամի տաճար»: Յուրաքանչյուր վայր մեզ համար դարձավ Նոր բացահայտում՝ լի հետաքրքիր պատմություններով, տպավորություններով ու անմոռանալի պահերով:

Առանձնահատուկ տպավորված ենք բաղադրատարանի ներկայացուցիչների և տեղի բնակիչների կողմից ցուցաբերված ջերմ, բարեկամական ու անկեղծ ընդունելությունից: Մեզ դիմավորեցին մեծ սիրով, հարգանքով ու ժպիտով, ինչն այս ճանապարհորդությունն ավելի յուրահատուկ ու հիշարժան դարձրեց:

Փառատոնի ընթացքում ստացանք Նաև հրավեր՝ 2027-ի հունվարին կայանալիք միջոցառմանը մասնակցելու համար, ինչը մեզ համար մեծ պատիվ և վստահության գեղեցիկ արտահայտություն է:

Մեզ համար մեծ պատիվ էր ներկայացնել հայկական ազգային մշակույթն ու պարը միջազգային այս հարթակում:

Շնորհակալություն ջերմ ընդունելության, բարձր մակարդակով կազմակերպված միջոցառման և գեղեցիկ մշակութային փոխանակման համար:

Շնորհակալություն Նաև բոլոր նրանց, ովքեր աջակցեցին «Մեծ Հայք» պարային ստուդիային՝ միջազգային մեծահամբավ այդ մրցույթին մասնակցելու համար:

ՀԱՄԼԵՏ ԻՍԱԽԱՆՅԱՆ
«ՄԵԾ ՀԱՅՔ» ՊԱՐԱՅԻՆ ՍՏՈՒԴԻԱՅԻ
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ

Գրքի շնորհանդես Վահանադանքում

Կապանի Ա. Շիրվանզադեի անվան պետ-թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Արթուր Գաբրիելյանը գիրք է հեղինակել՝ պատմավեպ, որ «Փառանձեմ» է կոչվում: Նորանկախ Հայաստանի 35-րդ տարեդարձի օրը՝ սեպտեմբերի 21-ին, Վահանադանքի վանական համալիրում տեղի ունեցավ գրքի շնորհանդեսը՝ թատրոնի իր գործընկերների, գրասերների, մոտ ու հարազատ մարդկանց մասնակցությամբ:

Օրվա խորհրդին պատշաճոր օրինանքի խոսքով հանդես եկավ և Տերու-Նական աղոթք հնչեցրեց Քաջարանի տարածաշրջանի հոգևոր հովիվ տեր Շիրակ քահանա Խանոյանը: Նա հընթացս կարևորեց Փառանձեմ թագուհու դերը՝ նրա ապրած խառնակ ժամանակների համապատկերի վրա:

Տպարանի հարահուսից դուրս եկած առաջին գրքերից մեկն Արթուր Գաբրիելյանը նվիրեց Քաջարանի համայնքապետ Մանվել Փարամազյանին, ում մեկենասությամբ լույս ընծայվեց «Փառանձեմ» պատմավեպը և դարձավ ընթերցողների սեփականույթ:

ԿՈՐԵԼ Է

Գորիսի պետական համալսարանի 2014 թ. շրջանավարտ Գևորգ Արմենի Թումանյանի դիպլոմը՝ AB 182741, գրանցման համար՝ 4305: Համարել անվավեր:

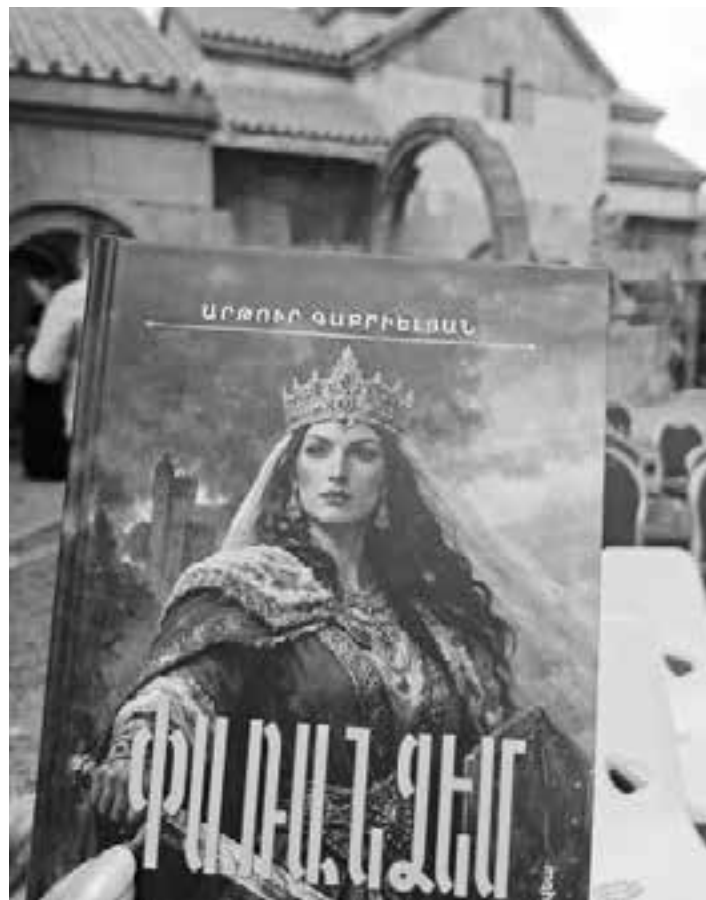
յունը: Խորհրդանշանական գրքեր ստացան Նաև համայնքապետի խորհրդական Վազգեն Ազարյանը և Քաջարանի արվեստի դպրոցի տնօրեն Արմինե Թումանյանը: Այնուհետև Նոր լույս ընծայված գրքի մասին մտքեր բարձրաձայնեցին Մանե Դավթյանը, Մարինե Հարությունյանը, Սուսաննա Մարտիրոսյանը, Հայաստանի գրողների միության Սյունիքի բաժանմունքի Նախագահ Լևոն Սահակյանը:

Պատմաբան Գրիշա Սմբատյանը ուշադրով նկատառումներ ուներ՝ «Մեր ժամանակներում անդրադառնալ 4-րդ դարի ամենաբարդ շրջաններից մեկին շատ ծանր պարտականություն է, երբ այդ մասին գրել են Րաֆֆին, Ստեփան Չոբյանը և ուրիշներ:

Վերջին ժամանակներում Համլետ Դավթյանի՝ այդ շրջանին առնչվող պատմագիտական ուսումնասիրություններն են շատ արժեքավոր:

Արթուր Գաբրիելյանը, լինելով ոչ սյունեցի, հավանաբար անհրաժեշտություն և հոգու պարտք է զգացել անդրադառնալ Սյունիքի ծնունդ հայրց թագուհու կյանքին ու գործունեությանը: Գիրքը շատ դրվագներ ունի, որոնք գնահատելի են, ընթերցվում են հետաքրքրությամբ, կան հեղինակի մոտեցումները, կան նորություններ և նամակներ:

Կան իրադարձություններ, որոնց կողքով զգույշ է անցել, որովհետև դա շատ բարդ խնդիր է: Գրքում, անշուշտ, կան վրիպակներ, որոնք կարելի է գրքի լուրջ քննարկման ժամանակ վեր հանել, բայց իմ սուբյեկտիվ կարծիքով գիրքը պիտի վերահիշատարակել:

Դրական եմ համարում, որ Սյունիքի պատմական իրադարձություններին է նվիրված այն, և չեմ համարում տեղական հայրենասիրություն, ինչպես հաճախ դատապարտվում է այդ երևույթը, առավել ևս մեր օրերում:

Բանախոսը մեծ խորհուրդ համարեց գրքի շնորհանդեսը Վահանադանքում անցկացնելը, որտեղ Սյունիքի մեծամեծերի աճյուններն են ամփոփված:

ՎԱՅՐԱՄ ՕՐԲԵԼՅԱՆ

Սյունյաց երկիր

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԵՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ «ՍՅՈՒՆՅԱՑ ԱՇԽԱՐՀ» ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ: ՏՊԱԳՐՎՈՐՄ Է 2003Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-ԻՑ:

Գլխավոր խմբագիր՝ ՍԱՄՎԵԼ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

3301, Սյունիքի մարզ, ք. Կապան, Շահումյան 20/32:

(+374 91) 45 90 47
(+374 77) 45 90 47

syuniacyerkir@mail.ru

www.syuniacyerkir.am

Թղթակցությունները չեն գրախոսվում և հեղինակներին չեն վերադարձվում: Խմբագրության և հեղինակների կարծիքները կարող են չհամընկնել: Նյութերը ներկայացնել մեքենագիր վիճակում:

«ԳՐՎԱԶԴ – ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ» բաժնում

տպագրվող նյութերի համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում:

Հղումը «Սյունյաց երկրին» պարտադիր է: Թեմայի տակ տպագրվում են գովազդային նյութեր: Գրանցման վկայականը՝ 01Մ 000231:

Թերթը տպագրվում է «ԳԻՆԴ-ՏՊԱՐԱՆ» ՍՊԸ-ում: Հասցեն՝ 0074, Երևան, Բաղրատունյաց փող., 70ա շենք

Ծավալը՝ 2 տպագրական մամուլ: Տպաբանակը՝ 1010, գինը՝ 100 դրամ: Ստորագրված է տպագրության 15.09.2026թ.: